

NARODOWY BANK POLSKI

**Sprawozdanie finansowe
Narodowego Banku Polskiego
na dzień 31 grudnia 2021 roku**

Spis treści

Bilans Narodowego Banku Polskiego	5
Rachunek zysków i strat Narodowego Banku Polskiego	7
Informacja dodatkowa	8
1. Wprowadzenie	8
1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP	8
1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego	10
1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym	10
1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru	10
1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2020 rok	10
2. Opis istotnych zasad rachunkowości	11
2.1. Podstawowe zasady rachunkowości	11
2.2. Kontynuacja działania	11
2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych NBP	11
2.4. Wycena na dzień bilansowy	12
2.5. Zdarzenia po dacie bilansu	13
3. Zmiany w polityce rachunkowości	13
4. Wartości oparte na profesjonalnych szacunkach	16
5. Noty objaśniające	17
Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	17
Nota 2 Należności i zobowiązania wobec MFW	18
Nota 3 Pozostałe aktywa finansowe	21
Nota 3.1 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	23
Nota 3.2 Należności w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	25
Nota 3.3 Pozostałe aktywa finansowe	25
Nota 3.4 Inne pozostałe aktywa	27
Nota 4 Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	28
Nota 5 Pieniądz w obiegu	31
Nota 6 Pozostałe zobowiązania finansowe	31
Nota 6.1 Zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej	33
Nota 6.2 Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej	35
Nota 6.3 Zobowiązania w walutach obcych	36
Nota 6.4 Inne pozostałe pasywa	37
Nota 7 Rezerwy na zobowiązania	37
Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe	38
Nota 9 Kapitały własne	39
Nota 9.1 Różnice z wyceny	42

Nota 9.2 Rezerwa kursowa	44
Nota 9.3 Fundusz rezerwowowy	44
Nota 9.4 Wynik finansowy	44
Nota 10 Pozycje pozabilansowe	45
Nota 10.1 Transakcje spot, forward i swap w walutach obcych ujęte na kontach pozabilansowych	46
Nota 10.2 Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji forward	47
Nota 10.3 Futures	47
Nota 11 Wynik z odsetek	48
Nota 12 Wynik z operacji finansowych	53
Nota 12.1 Wynik zrealizowany	53
Nota 12.2 Koszty niezrealizowane	55
Nota 13 Wynik z prowizji i opłat	57
Nota 14 Przychody z akcji i udziałów	57
Nota 15 Koszty wynagrodzeń	58
Nota 16 Koszty administracyjne	59
Nota 17 Koszty amortyzacji	59
Nota 18 Koszty emisji banknotów i monet	59
Nota 19 Pozostałe przychody i pozostałe koszty	60
6. Pozostałe noty objaśniające	60
Nota 20 Pozostałe kwestie	60
Nota 21 Zdarzenia po dacie bilansu	60
7. Ryzyko finansowe i operacyjne	61
7.1. Ryzyko finansowe	62
7.1.1. Ryzyko kredytowe	62
7.1.1.1. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi	62
7.1.1.2. Ryzyko kredytowe w operacjach krajowych	65
7.1.1.2.1. Dłużne papiery wartościowe	65
7.1.1.2.2. Należności z tytułu operacji kredytowych	65
7.1.1.2.3. Transakcje FX swap z bankami krajowymi	66
7.1.2. Ryzyko płynności	66
7.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych	67
7.1.3. Ryzyko stopy procentowej	67
7.1.4. Ryzyko kursowe i ryzyko zmiany ceny złota	69
7.1.5. Ryzyko zmian cen kontraktów equity index futures	72
7.1.6. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych	72
7.2. Ryzyko operacyjne	74

Bilans Narodowego Banku Polskiego

na dzień 31 grudnia 2021 roku

Aktywa	Nota	31.12.2021	31.12.2020
		w tys. złotych	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	54 843 799,4	52 252 619,6
2. Należności w walutach obcych od nierezydentów		619 333 303,4	527 465 943,1
2.1. Należności od MFW	2	30 010 120,7	6 879 394,5
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3.1	589 323 182,7	520 586 548,6
3. Należności w walutach obcych od rezydentów		0,0	0,0
4. Należności w walucie krajowej od nierezydentów		0,0	0,0
5. Należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	3.2	0,0	52 955,4
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.2. Operacje dostrajające		0,0	0,0
5.3. Operacje strukturalne		0,0	0,0
5.4. Kredyty lombardowe		0,0	0,0
5.5. Inne operacje polityki pieniężnej		0,0	52 955,4
6. Pozostałe należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych		7,0	16,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	3.2	149 322 164,0	112 563 027,9
7.1. Dłużne papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej		149 322 164,0	112 563 027,9
7.2. Inne dłużne papiery wartościowe		0,0	0,0
8. Należności w walucie krajowej od sektora rządowego		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 824 535,8	1 978 942,9
10.1. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	4	1 033 750,4	1 031 541,1
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	3.3	299 061,9	297 239,1
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	10	354 272,7	444 371,2
10.4. Rozliczenia międzyokresowe	8	41 496,4	37 263,3
10.5. Inne pozostałe aktywa	3.4	95 954,3	168 528,2
Aktywa ogółem		825 323 809,6	694 313 504,9

Pasywa	Nota	31.12.2021	31.12.2020
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	5	355 557 725,3	321 800 665,9
2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	6.1	96 525 124,4	62 629 413,3
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		66 061 581,2	30 351 413,3
2.2. Depozyty na koniec dnia		30 463 543,2	32 278 000,0
2.3. Inne operacje polityki pieniężnej		0,0	0,0
3. Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych	6.2	762 678,9	444 908,2
4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	6.1	184 521 188,7	127 767 680,0
5. Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	6.2	15 251 900,0	24 859 721,0
5.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		15 185 508,3	23 852 886,1
5.2. Inne zobowiązania		66 391,7	1 006 834,9
6. Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierezydentów	6.2	3 960 800,8	2 196 156,7
7. Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	6.3	32 629 719,7	46 262 773,2
8. Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	6.3	36 036 430,1	45 352 526,9
9. Alokacja SDR	2	29 769 702,4	7 128 746,3
10. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
11. Pozostałe pasywa		1 108 023,7	729 945,2
11.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	10	24 134,5	111,8
11.2. Rozliczenia międzyokresowe	8	97 536,8	90 135,9
11.3. Inne pozostałe pasywa	6.4	986 352,4	639 697,5
12. Rezerwy		16 693 832,6	10 030 488,9
12.1. Rezerwa kursowa*	9.2	16 499 460,9	9 850 919,3
12.2. Rezerwy na zobowiązania	7	194 371,7	179 569,6
13. Różnice z wyceny	9.1	51 038 899,5	45 740 356,1
14. Fundusze		1 500 000,0	1 891 425,1
14.1. Fundusz statutowy	9	1 500 000,0	1 500 000,0
14.2. Fundusz rezerwowy	9.3	0,0	391 425,1
15. Wynik finansowy	9.4	-32 216,5	-2 521 301,9
15.1. Wynik finansowy za rok obrotowy		10 974 518,7	9 344 061,5
15.2. Strata z lat ubiegłych		-11 006 735,2	-11 865 363,4
Pasywa ogółem		825 323 809,6	694 313 504,9

* W 2021 r. przeniesiono saldo rezerwy kursowej prezentowane na dzień 31.12.2020 w pozycji 14.3 Rezerwy do pozycji 12.1 Rezerwa kursowa (szczegółowe informacje o zmianach w prezentacji aktywów i pasywów – por. Rozdział 3).

Rachunek zysków i strat

Narodowego Banku Polskiego

za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku

	Nota	2021	2020
		w tys. złotych	
1. Wynik z odsetek	11	2 252 493,1	3 141 511,1
1.1. Przychody z odsetek		8 619 588,1	8 158 572,5
1.2. Koszty z odsetek		-6 367 095,0	-5 017 061,4
2. Wynik z operacji finansowych		9 949 936,6	7 339 131,4
2.1. Wynik zrealizowany	12.1	20 257 561,3	10 587 467,3
2.2. Koszty niezrealizowane	12.2	-3 658 590,0	-83 733,9
2.3. Wynik z odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych		-493,1	0,0
2.4. Wynik z rezerwy kursowej	9.2	-6 648 541,6	-3 164 602,0
3. Wynik z prowizji i opłat	13	1 385,0	8 686,2
3.1. Przychody z prowizji i opłat		47 466,7	48 426,8
3.2. Koszty z prowizji i opłat		-46 081,7	-39 740,6
4. Przychody z akcji i udziałów	14	38 256,7	13 478,2
5. Pozostałe przychody	19	176 280,0	109 648,6
A. Wynik ogółem		12 418 351,4	10 612 455,5
6. Koszty wynagrodzeń	15	-640 499,1	-606 498,8
7. Koszty administracyjne	16	-299 532,6	-242 149,3
8. Koszty amortyzacji	17	-114 186,4	-89 487,4
9. Koszty emisji banknotów i monet	18	-364 457,2	-321 754,6
10. Pozostałe koszty	19	-25 157,4	-8 503,9
B. Wynik finansowy za rok obrotowy		10 974 518,7	9 344 061,5

Informacja dodatkowa

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

Rolę, funkcje oraz cel i zadania NBP określają przede wszystkim:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2020 r. poz. 2027, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 2439, z późn. zm.),
- Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersje skonsolidowane Dz. Urz. UE 2016 C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r., s. 1).

W myśl art. 2 ustawy o NBP, NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Zgodnie z ustawą o NBP, podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności systemu finansowego,
- działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego w systemie finansowym,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

1. Prezes NBP (powoływany na sześcioletnią kadencję),
2. Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
3. Zarząd NBP (członkowie powoływani na sześcioletnią kadencję).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2021 r.:

Prezes NBP

Adam Glapiński

Rada Polityki Pieniężnej¹

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>		
Członkowie	<i>Grażyna Ancyparowicz</i>	<i>Cezary Kochalski</i>	<i>Rafał Sura</i>
	<i>Eugeniusz Gatnar</i>	<i>Jerzy Kropiwnicki</i>	<i>Kamil Zubelewicz</i>
	<i>Łukasz Hardt</i>	<i>Eryk Łon</i>	<i>Jerzy Żyżyński</i>

Zarząd NBP²

Przewodniczący	<i>Adam Glapiński</i>	
Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	<i>Marta Kightley</i>	
Wiceprezes NBP	<i>Adam Lipiński</i>	
Członkowie	<i>Marta Gajęcka</i>	<i>Piotr Pogonowski</i>
	<i>Andrzej Kaźmierczak</i>	<i>Paweł Szalamacha</i>

¹ Z dniem 25 stycznia 2022 r. funkcję członka Rady Polityki Pieniężnej przestali pełnić Eugeniusz Gatnar oraz Jerzy Kropiwnicki (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 26 stycznia 2022 r. funkcję członka Rady Polityki Pieniężnej rozpoczęli pełnić Ludwik Kotecki oraz Przemysław Litwiniuk.

Z dniem 9 lutego 2022 r. funkcję członka Rady Polityki Pieniężnej przestali pełnić Grażyna Ancyparowicz oraz Eryk Łon (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 20 lutego 2022 r. funkcję członka Rady Polityki Pieniężnej przestali pełnić Łukasz Hardt oraz Kamil Zubelewicz (w związku z zakończeniem kadencji).

Z dniem 21 lutego 2022 r. na funkcję członka Rady Polityki Pieniężnej powołani zostali Ireneusz Dąbrowski oraz Henryk Wnorowski.

Z dniem 23 lutego 2022 r. funkcję członka Rady Polityki Pieniężnej rozpoczął pełnić Wiesław Janczyk.

² Z dniem 1 stycznia 2021 r. na funkcję członka Zarządu NBP powołana została Marta Gajęcka.

Z dniem 4 sierpnia 2021 r. funkcję członka Zarządu NBP przestał pełnić Ryszard Kokoszczynski (w związku z zakończeniem kadencji).

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Zarząd NBP sporządził sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2021 r. zgodnie z:

- ustawą o NBP,
- uchwałą nr 13/2020 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 6 listopada 2020 r. w sprawie zasad rachunkowości Narodowego Banku Polskiego, wzoru bilansu, rachunku zysków i strat oraz zawartości informacji dodatkowej (Dz. Urz. NBP poz. 24), zwaną dalej „uchwałą nr 13/2020 RPP”,
- uchwałą nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 14), zwaną dalej „uchwałą nr 6/2019 RPP”,
- uchwałą nr 64/2020 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie zasad organizacji rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.), zwaną dalej „uchwałą nr 64/2020 Zarządu NBP”.

Przepisy te stanowią politykę rachunkowości NBP.

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok obrotowy od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. Dane porównawcze w sprawozdaniu finansowym obejmują rok obrotowy od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2021 r. podlega badaniu przez biegłego rewidenta – firmę KPMG Audyt sp. z o.o. sp.k., z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2019 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, z późn. zm.) na dwa lata (badanie sprawozdania finansowego za lata 2019 i 2020) z możliwością przedłużenia umowy na kolejny okres dwuletni (badanie sprawozdania finansowego za lata 2021 i 2022). W 2021 r. RPP zdecydowała o przedłużeniu umowy.

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2020 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2020 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 2/2021 w dniu 7 kwietnia 2021 r. (Dz. Urz. NBP poz. 6) oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 67/2021 w dniu 27 maja 2021 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie, firma KPMG Audyt sp. z o.o. sp.k., wydał o nim opinię niezmodyfikowaną (opinię bez zastrzeżeń).

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2020 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie 9.344.061,5 tys. zł. W związku z tym, w 2021 r. zgodnie z art. 69 ust. 4 ustawy

o NBP, NBP dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa w kwocie 8.876.858,4 tys. zł. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP, 5% zysku, tj. kwota 467.203,1 tys. zł, zostało przeznaczone na fundusz rezerwowy.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości stosowane przez NBP, określone w aktach prawnych wymienionych w punkcie 1.2. wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego, odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, zwanym dalej „ESBC”, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego – zwanego dalej „EBC” – (UE) 2016/2249 z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2016/34, z późn. zm.), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- spójności i porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych NBP

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie operacje gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się ustalonym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji spot (bieżącej) lub forward (terminowej) ujmuje się w księgach rachunkowych NBP (na kontach pozabilansowych) w dniu transakcji,
- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego.

Dłużne papiery wartościowe zakupione albo sprzedane w transakcji spot ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

Na dzień bilansowy dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP i instrumentów finansowych pozabilansowych³ stosuje się zasadę wyceny według wartości rynkowej⁴. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do wartości rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach jako *Różnice z wyceny*.

Wyceny cenowej instrumentów finansowych wycenianych według wartości rynkowej dokonuje się przed dokonaniem ich wyceny kursowej.

Wartość poszczególnych aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów ustala się oddzielnie, nie kompensując ze sobą wartości różnych co do rodzaju składników.

Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości (standard *London Good Delivery*), utrzymywane w postaci fizycznej i niefizycznej, jest wyceniane według wartości rynkowej uncji złota w dolarach amerykańskich z londyńskiego rynku kruszców (*London Bullion Market*).

Dłużne papiery wartościowe rynkowe niezakwalifikowane jako utrzymywane do dnia zapadalności wycenia się według wartości rynkowej.

Dłużne papiery wartościowe rynkowe utrzymywane do dnia zapadalności wycenia się według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.⁵

³ Pozycje pozabilansowe w walutach obcych wynikające z walutowych transakcji forward oraz swapów walutowych są wyceniane według kursu średniego NBP.

⁴ Zasady wyceny według wartości rynkowej nie zastosowano dla dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do dnia zapadalności oraz dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej. Wartość rynkowa to wartość średnia ceny kupna i ceny sprzedaży oparta na notowaniach dla transakcji o standardowej wielkości na danym rynku przez uznane podmioty, działające na rynku zorganizowanym albo rynku niezorganizowanym, a jeżeli ceny nie są dostępne na rynku – wartość określona według przyjętego i konsekwentnie stosowanego modelu wyceny, w tym wartość określona według właściwych krzywych rentowności podawanych do wiadomości publicznej.

⁵ Dłużne papiery wartościowe rynkowe utrzymywane do dnia zapadalności mogą zostać zbyte przed dniem zapadalności:

- 1) jeżeli zbywaną wartość dłużnych papierów wartościowych uznaje się za nieznaczącą w porównaniu do całkowitej wartości zasobu dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do dnia zapadalności lub
- 2) jeżeli dłużne papiery wartościowe są zbywane w ciągu jednego miesiąca przed dniem zapadalności lub

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP wycenia się według ceny emisyjnej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię.

Transakcje forward (terminowe) na dłużne papiery wartościowe wycenia się poprzez porównanie wartości rynkowej dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny z ich wartością ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji spot (bieżącej).

Futures są wyceniane według wartości rynkowej.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane odpowiednio według wartości nominalnej, ceny transakcyjnej albo wartości rynkowej.

Dla aktywów niewycenianych według wartości rynkowych sprawdza się, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości, to jest czy istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych. W przypadku ich stwierdzenia, dla tych aktywów ustala się kwotę przewidywanej utraty wartości, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością odzyskiwalną.

Dla aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych w walutach obcych, po określeniu ich wartości bilansowej w walucie oryginalnej, ustala się ich wartość w walucie krajowej. W procesie wyceny stosowane są kursy średnie NBP obowiązujące na dzień bilansowy.

Do wyceny na dzień 31 grudnia 2021 r. zostały wykorzystane ceny/kursy ogłoszone w dniu 31 grudnia 2021 r., a dla danych porównawczych – ogłoszone w dniu 31 grudnia 2020 r.

2.5. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego NBP, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść i są zdarzeniami korygującymi ich stan na dzień bilansowy.

3. Zmiany w polityce rachunkowości

Zmiany w polityce rachunkowości w 2021 r. zostały wprowadzone uchwałą nr 13/2020 RPP oraz uchwałą nr 64/2020 Zarządu NBP.

-
- 3) w wyjątkowych okolicznościach, w szczególności w przypadku znaczącego pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

Ujmowanie i wycena oraz prezentacja aktywów i pasywów w bilansie NBP

Od 1 stycznia 2021 r. w zakresie sposobu ujmowania i wyceny oraz prezentacji aktywów i pasywów w bilansie NBP wprowadzono głównie zmiany dotyczące wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych, rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (zwanej dalej „rezerwą kursową”), rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów oraz utraty wartości aktywów:

- dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w księgach rachunkowych według ceny emisyjnej i wycenia na dzień bilansowy według ceny emisyjnej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię; do 31 grudnia 2020 r. dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmowane były w pasywach w wartości nominalnej, natomiast dyskonto od tych papierów ujmowane było w aktywach jako rozliczenia międzyokresowe i zaliczane do wyniku finansowego proporcjonalnie na koniec każdego dnia operacyjnego,
- rezerwa kursowa jest prezentowana w pozycji 12. pasywów „Rezerwy”, co odpowiada zasadom określonym w Wytycznych EBC; do 31 grudnia 2020 r. rezerwa kursowa była prezentowana w pozycji 14. pasywów „Fundusze i rezerwy”,
- odsetki od aktywów dotkniętych utratą wartości oraz odsetki za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej prezentowane są jako należności odsetkowe, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący, natomiast przychody z tych odsetek ujmowane są w momencie naliczenia odsetek; do 31 grudnia 2020 r. wartość naliczonych odsetek od aktywów dotkniętych utratą wartości oraz wartość odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej była ujmowana jako rozliczenia międzyokresowe przychodów i zaliczana do wyniku finansowego w dniu zapłaty albo jeżeli ustała przyczyna utraty wartości (odsetki nie były uwzględniane przy tworzeniu odpisu aktualizującego wartość aktywów dotkniętych utratą wartości),
- wartość ujawnionych albo nieodpłatnie otrzymanych aktywów, od których nie są dokonywane odpisy amortyzacyjne przez przewidywany okres ich używania, a także tych o wartości początkowej albo jednostkowej niższej niż 10,0 tys. zł, zalicza się jednorazowo do pozostałych przychodów; do 31 grudnia 2020 r. wartość tych aktywów była ujmowana jako rozliczenia międzyokresowe przychodów.

W związku z powyższymi zmianami, 1 stycznia 2021 r. wprowadzono następujące korekty w bilansie NBP:

- wartość nominalną dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP skorygowano o nienaliczone dyskonto (2.459,5 tys. zł) – por. Nota 6.1 oraz Nota 8,
- wartość odsetek oraz ujawnionych albo nieodpłatnie otrzymanych aktywów, nierozliczonych w poprzednich latach, dotychczas ujętych w księgach rachunkowych jako rozliczenia międzyokresowe przychodów, zaliczono jednorazowo do wyniku finansowego (1.002,4 tys. zł); jednocześnie weryfikując wskazane pozycje pod kątem utraty wartości (716,2 tys. zł) – por. Nota 3.4, Nota 4, Nota 8, Nota 11 i Nota 19.

Ponadto, wprowadzono nieznaczne korekty w zakresie nazw pozycji bilansu i rachunku zysków i strat, głównie o charakterze językowym.

Amortyzacja jednorazowa

Od 1 stycznia 2021 r. odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych i wartości niematerialnych o jednostkowej wartości początkowej niższej niż 10,0 tys. zł dokonuje się jednorazowo, w kwocie równej wartości początkowej, na koniec miesiąca, w którym środek trwały albo wartość niematerialną oddano do używania. Do 31 grudnia 2020 r. próg ten był ustalony na 3,5 tys. zł. Na dzień 1 stycznia 2021 r. nieumorzona wartość środków trwałych i wartości niematerialnych o jednostkowej wartości niższej niż 10,0 tys. zł ujęto jednorazowo jako koszt amortyzacji (18.996,7 tys. zł) – por. Nota 4 i Nota 17.

W poniższej tabeli przedstawiono zmiany w pozycjach bilansu NBP wynikające z wprowadzonych zmian w polityce rachunkowości.

Aktywa	01.01.2021	31.12.2020	Zmiana
	w tys. złotych		
...			
10. Pozostałe aktywa	1 956 770,6	1 978 942,9	-22 172,3
10.1. Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	1 012 544,4	1 031 541,1	-18 996,7
...			
10.4. Rozliczenia międzyokresowe	34 803,8	37 263,3	-2 459,5
10.5. Inne pozostałe aktywa	167 812,0	168 528,2	-716,2
Pasywa	01.01.2021	31.12.2020	Zmiana
	w tys. złotych		
...			
4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	127 765 220,5	127 767 680,0	-2 459,5
...			
11. Pozostałe pasywa	728 942,8	729 945,2	-1 002,4
...			
11.2. Rozliczenia międzyokresowe	89 133,5	90 135,9	-1 002,4
...			
12. Rezerwy	10 030 488,9	179 569,6	9 850 919,3
12.1. Rezerwa kursowa	9 850 919,3	-	9 850 919,3
12.2. Rezerwy na zobowiązania	179 569,6	179 569,6	0,0
...			
14. Fundusze	1 891 425,1	11 742 344,4	-9 850 919,3
14.1. Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0
14.2. Fundusz rezerwowy	391 425,1	391 425,1	0,0
14.3. Rezerwy	-	9 850 919,3	-9 850 919,3
15. Wynik finansowy	-2 540 012,4	-2 521 301,9	-18 710,5
15.1. Wynik finansowy za rok obrotowy	-18 710,5	9 344 061,5	-
...			

4. Wartości oparte na profesjonalnych szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym NBP. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się być zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań, jest ustalanie wysokości rezerwy kursowej. Zgodnie z uchwałą nr 6/2019 RPP, oszacowana rezerwa kursowa jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 9 i Nota 9.2).

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje istotnych oszacowań, dotyczą w szczególności ustalania:

- kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe, pośmiertne i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej, sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarusza),
- okresów używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych,
- stóp dyskonta pozostających do zapłaty opłat leasingowych (stopy te wykorzystywane są do ustalenia wartości zobowiązań z tytułu leasingu, a w konsekwencji ustalenia wartości aktywów z tytułu leasingu – por. Nota 4 i Nota 6.4),
- odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. Noty objaśniające

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

Instrumenty finansowe w złocie ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny transakcyjnej. Cenę transakcyjną uncji złota w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień transakcji.

Aktywa w złocie tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota, będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic na transakcjach w złocie) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według wartości rynkowej uncji złota w dolarach amerykańskich, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny zasobu złota. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	24 912 428,2	23 961 404,3	951 023,9
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	29 931 371,2	28 291 215,3	1 640 155,9
- rachunki bieżące w złocie	18 144 948,1	20 210 979,9	-2 066 031,8
- lokaty terminowe w złocie	11 786 423,1	8 080 235,4	3 706 187,7
Razem	54 843 799,4	52 252 619,6	2 591 179,8
<i>w tym różnice z wyceny złota</i>	23 474 557,2	27 525 036,9	-4 050 479,7

		31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	w tys. uncji	3 371,2	3 371,2	0,0
	(w tonach)	(104,9)	(104,9)	(0,0)
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	w tys. uncji	4 050,5	3 980,5	70,0
	(w tonach)	(125,9)	(123,8)	(2,1)
- rachunki bieżące w złocie	w tys. uncji	2 455,5	2 843,6	-388,1
	(w tonach)	(76,3)	(88,4)	(-12,1)
- lokaty terminowe w złocie	w tys. uncji	1 595,0	1 136,9	458,1
	(w tonach)	(49,6)	(35,4)	(14,2)
Razem	w tys. uncji	7 421,7	7 351,7	70,0
	(w tonach)	(230,8)	(228,7)	(2,1)

Złoto jest przechowywane w NBP oraz na rachunkach w bankach zagranicznych. Złoto przechowywane w bankach zagranicznych jest:

- utrzymywane na rachunkach bieżących (głównie w Banku Anglii),
- inwestowane w transakcje lokat terminowych z zagranicznymi instytucjami finansowymi; odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 3.1 i Nota 11).

Wzrost salda o 70,0 tys. uncji wynikał z realizowanej polityki inwestycyjnej.

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała głównie aktualizacja wyceny zasobu złota (por. Nota 9.1 i Nota 12.1).

Nota 2 Należności i zobowiązania wobec MFW

Transakcje z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (dalej „MFW”) ujmują się w księgach rachunkowych NBP w wartości nominalnej. Na dzień bilansowy salda należności i zobowiązań wobec MFW wycenia się według wartości nominalnej. Wycena aktywów dokonywana jest z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

Salda wynikające z operacji z MFW są denominowane w Specjalnych Prawach Ciągnięcia (*Special Drawing Rights – SDR*) lub w złotych. SDR stanowią odrębną walutę obcą.

Salda w SDR przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursu średniego NBP obowiązującego na dzień bilansowy.

Pozycje związane z MFW:

- **Transza rezerwowa** odpowiada udziałom członkowskim Rzeczypospolitej Polskiej w MFW, pomniejszonym o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. „Rachunek nr 1 MFW”).

Wielkość udziałów członkowskich w MFW jest określana dla każdego kraju członkowskiego na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych i wnoszona w pełnej wysokości (w walucie krajowej i w walutach obcych). Od wielkości udziałów uzależnione są m.in. liczba głosów w MFW danego kraju członkowskiego, przypisana mu wielkość alokacji SDR, limity przyznawanych kredytów.

Środki zgromadzone na Rachunku nr 1 MFW są wykorzystywane przez MFW w ramach kwartalnych Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans - FTP*). Środki te są zamieniane na walutę obcą i przekazywane krajom członkowskim – pożyczkobiorcom MFW, co powoduje wzrost transzy rezerwowej. Z kolei spłaty dokonywane przez pożyczkobiorców MFW w walutach obcych są zamieniane na walutę krajową i ujmowane na Rachunku nr 1 MFW, co powoduje spadek transzy rezerwowej.

- **Rachunek bieżący w MFW** obejmuje środki pieniężne otrzymane w ramach alokacji SDR oraz spłat w SDR należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW, jak również z tytułu rozliczeń odsetek i opłat od sald i transakcji związanych z MFW.
- **Lokata terminowa w MFW** (nieoprocentowana) obejmuje środki pieniężne w administrowanym przez MFW Funduszu Powierniczym PRG-HIPC (Program Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych).

▪ Pożyczki udzielone MFW w walutach obcych

Od 2011 r. NBP jest uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych (*New Arrangements to Borrow – NAB*). Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek, do kwoty odpowiadającej ustanowionemu limitowi. Na koniec 2021 r. limit pożyczek wynosił 2.570.800,0 tys. SDR⁶ (1.285.400,0 tys. SDR na koniec 2020 r.). Wzrost wynika z wejścia w życie decyzji o zwiększeniu NAB, obowiązującej od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2025 r.

Na podstawie umowy pożyczki dwustronnej (*Bilateral Borrowing Agreement - BBA*) z 2017 r. pomiędzy NBP a MFW, NBP do końca 2020 r. pozostawał w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6.270.000,0 tys. EUR. Na mocy umowy z 2020 r. obowiązującej od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r., z możliwością przedłużenia o jeden rok za zgodą NBP, dostępny limit pożyczki został zmniejszony do 2.701.000,0 tys. EUR⁷ (co miało związek z wejściem w życie zwiększonego limitu pożyczek w ramach NAB). Przekazanie przez NBP środków pieniężnych może nastąpić na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz z pożyczek w ramach NAB. Zarówno w 2020 r., jak i 2021 r. MFW nie korzystał z pożyczek w ramach BBA.

- **Alokacje SDR**, czyli przyznanie krajom członkowskim SDR, zostały przeprowadzone w 2009 r. oraz 2021 r. W ramach alokacji Rzeczypospolitej Polskiej przyznano łącznie kwotę 5.229.896,4 tys. SDR.

Transza rezerwowa (z wyjątkiem jej stałej części wynoszącej 56.236,0 tys. SDR), saldo rachunku bieżącego w MFW, pożyczki udzielone MFW oraz alokacje SDR są oprocentowane według stopy procentowej określonej przez MFW.

w tys. złotych	pozycja bilansu	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Transza rezerwowa, w tym		5 737 726,8	4 903 695,4	834 031,4
- Udziały członkowskie w MFW		23 798 105,3	21 905 925,0	1 892 180,3
- Rachunek nr 1 MFW		-18 060 378,5	-17 002 229,6	-1 058 148,9
Rachunek bieżący w MFW		24 059 229,8	1 601 691,4	22 457 538,4
Lokata terminowa w MFW		40 261,8	38 645,5	1 616,3
Pożyczki udzielone MFW		172 902,3	335 362,2	-162 459,9
Razem aktywa (Należności od MFW)	A.2.1	30 010 120,7	6 879 394,5	23 130 726,2
Alokacja SDR (Zobowiązania wobec MFW)	P.9	29 769 702,4	7 128 746,3	22 640 956,1
Pozycja netto		240 418,3	-249 351,8	489 770,1
w tym różnice z wyceny kursowej SDR		7 985,7	3 209,7	4 776,0

⁶ To jest 14.632.222,4 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2021.

⁷ To jest 12.422.979,4 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2021.

w tys. SDR	pozycja bilansu	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Transza rezerwowa		1 008 086,7	897 586,7	110 500,0
- Udziały członkowskie w MFW		4 095 400,0	4 095 400,0	0,0
- Rachunek nr 1 MFW		-3 087 313,3	-3 197 813,3	110 500,0
Rachunek bieżący w MFW		4 227 072,6	293 178,2	3 933 894,4
Lokata terminowa w MFW		7 073,8	7 073,8	0,0
Pożyczki udzielone MFW		30 378,0	61 385,7	-31 007,7
Razem aktywa (Należności od MFW)	A.2.1	5 272 611,1	1 259 224,4	4 013 386,7
Alokacja SDR (Zobowiązania wobec MFW)	P.9	5 230 371,0	1 304 866,4	3 925 504,6
Pozycja netto		42 240,1	-45 642,0	87 882,1

W 2021 r. w ramach alokacji SDR przyznano Rzeczypospolitej Polskiej 3.925.256,7 tys. SDR, co skutkowało wzrostem salda na rachunku bieżącym w MFW i zobowiązań z tytułu alokacji SDR.⁸ Ponadto, na zmianę pozycji w walucie oryginalnej wpływ miało:

- zwiększenie transzy rezerwowej, co było efektem transakcji zrealizowanych w ramach Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans - FTP*) – płatności dokonanych przez MFW z Rachunku nr 1 MFW w NBP na rzecz krajów członkowskich,
- zmniejszenie należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (*New Arrangements to Borrow – NAB*), co było głównie efektem spłaty przez MFW części zadłużenia wobec NBP⁹,
- zwiększenie rachunku bieżącego w MFW głównie w wyniku rozliczeń z MFW z tytułu innych operacji niż przyznanie alokacji SDR (por. Nota 12.1).

Na wartość należności i zobowiązań wobec MFW w walucie krajowej wpływ miała również aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 9.1).

⁸ Decyzja o alokacji SDR została podjęta przez Radę Gubernatorów MFW 2 sierpnia 2021 r. Celem alokacji SDR było zaspokojenie długookresowych potrzeb państw członkowskich MFW w zakresie uzupełnienia rezerw walutowych, mając na uwadze wyzwania związane z kryzysem wywołanym przez COVID-19. W ramach alokacji ogólnej Fundusz przyznał SDR wszystkim państwom członkowskim, proporcjonalnie do wniesionych udziałów.

⁹ Na 31.12.2021 pozostała do wykorzystania kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 2.540.425,0 tys. SDR (14.459.337,0 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2021). Na 31.12.2020 kwota ta wynosiła 1.224.025,0 tys. SDR (6.687.093,4 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2020).

Nota 3 Pozostałe aktywa finansowe

▪ Dłużne papiery wartościowe

Zakupione w transakcji spot dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny czystej.

Dyskonto i premię od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (odpowiednio jako przychody z dyskonta i koszty premii) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu.

Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako przychody z odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy, tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym naliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe w walutach obcych niezakwalifikowane jako utrzymywane do dnia zapadalności wycenia się według obowiązującej na dzień bilansowy wartości rynkowej. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe w walutach obcych utrzymywane do dnia zapadalności wycenia się według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

▪ Transakcje reverse repo

Transakcja reverse repo polega na kupnie aktywów z jednoczesnym zobowiązaniem do odsprzedaży kontrahentowi równoważnych aktywów w przyszłości po cenie transakcyjnej. Transakcję tę ujmuje się w aktywach jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną otrzymanymi aktywami. Papiery wartościowe otrzymane jako zabezpieczenie nie zwiększają zasobu tych papierów wartościowych i nie są wykazywane w aktywach bilansu NBP. Papiery wartościowe otrzymane w transakcji reverse repo nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego NBP przychodów i kosztów wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną zakupu i odsprzedaży papierów wartościowych w transakcji reverse repo, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej.

Na dzień bilansowy transakcje reverse repo wycenia się według wartości nominalnej.

- **Lokaty terminowe**

Lokaty terminowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej.

- **Rachunki bieżące, depozyty zabezpieczające, zapas banknotów i monet zagranicznych**

Rachunki bieżące, depozyty zabezpieczające złożone w środkach pieniężnych oraz zapasy banknotów i monet zagranicznych ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej.

- **Akcje nierynkowe, udziały**

Akcje nierynkowe i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

- **Kredyty i pożyczki udzielone, inne należności**

Kredyty i pożyczki udzielone oraz inne należności ujmuje się w księgach rachunkowych NBP i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

- **Aktywa finansowe w walutach obcych**

Po dokonaniu wyceny aktywów finansowych w walutach obcych według zasad przedstawionych powyżej, salda przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy.

Nota 3.1 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Rachunki bieżące, w tym	22 771 019,4	31 124 418,7	-8 353 399,3
- rachunek bieżący w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2	2 574 140,7	2 857 132,0	-282 991,3
Lokaty terminowe	22 638 153,6	26 407 882,5	-3 769 728,9
Transakcje reverse repo	35 876 615,9	45 225 495,5	-9 348 879,6
Dłużne papiery wartościowe, w tym	506 790 467,3	417 564 746,5	89 225 720,8
- dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności (HTM)	41 215 224,6	0,0	41 215 224,6
Zapas banknotów i monet zagranicznych	211 890,8	263 278,9	-51 388,1
Inne należności, w tym	1 035 035,7	726,5	1 034 309,2
- depozyty zabezpieczające futures	1 024 049,9	722,9	1 023 327,0
- odsetki od lokat terminowych w złocie	405,5	3,6	401,9
- pozostałe	10 580,3	0,0	10 580,3
Razem	589 323 182,7	520 586 548,6	68 736 634,1
w tym			
- różnice z wyceny kursowej	27 820 277,4	15 866 753,7	11 953 523,7
- różnice z wyceny cenowej	-3 003 299,9	3 784 535,7	-6 787 835,6

Pozycja obejmuje głównie podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w USD, EUR, GBP, CAD, AUD, NOK i NZD, to jest:

- dłużne papiery wartościowe (dyskontowe i o oprocentowaniu stałym) – wszystkie dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP są notowane na aktywnym rynku; w 2021 r. w ramach realizowanej polityki inwestycyjnej wydzielono wyemitowane przez rząd Stanów Zjednoczonych dłużne papiery wartościowe o wartości nominalnej 9,9 mld USD (w wartości zbliżonej do wartości księgowej na dzień bilansowy), które przeklasyfikowano do portfela utrzymywanego do dnia zapadalności,¹⁰
- lokaty terminowe,
- transakcje reverse repo – w ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe transakcje są zwykle zawierane łącznie z transakcjami repo¹¹ (por. Nota 6.3).

Pozycja obejmuje również depozyty zabezpieczające futures, których wzrost wynikał ze zwiększenia zaangażowania w futures (por. Nota 10.3).

¹⁰ Na 31.12.2021 wartość rynkowa dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych jako utrzymywane do dnia zapadalności wyniosła 40.029.535,5 tys. zł.

¹¹ Na 31.12.2021 dłużne papiery wartościowe o wartości 35.657.895,9 tys. zł stanowiły zabezpieczenie transakcji repo (45.085.487,1 tys. zł na 31.12.2020).

Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

31.12.2021							
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	411 700,0	2 506 181,4	19 000,0	0,0	0,0	12 099 299,6	1 353 791,6
Transakcje reverse repo	2 903 444,3	1 167 701,4	2 634 208,9	0,0	1 377 438,0	0,0	74 187,3
Dłużne papiery wartościowe	51 985 974,5	22 819 662,3	11 380 580,4	16 830 953,6	13 593 472,8	50 926 300,6	3 979 327,0
Razem	55 301 118,8	26 493 545,1	14 033 789,3	16 830 953,6	14 970 910,8	63 025 600,2	5 407 305,9

31.12.2020							
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	151 800,0	4 115 991,0	432 900,0	0,0	0,0	10 502 127,8	0,0
Transakcje reverse repo	4 409 715,6	1 157 260,8	3 775 517,4	0,0	897 227,5	0,0	492 194,3
Dłużne papiery wartościowe	57 947 757,4	18 204 454,8	9 849 525,4	0,0	11 670 754,7	49 468 275,2	3 559 060,2
Razem	62 509 273,0	23 477 706,6	14 057 942,8	0,0	12 567 982,2	59 970 403,0	4 051 254,5

Zmiana							
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	259 900,0	-1 609 809,6	-413 900,0	0,0	0,0	1 597 171,8	1 353 791,6
Transakcje reverse repo	-1 506 271,3	10 440,6	-1 141 308,5	0,0	480 210,5	0,0	-418 007,0
Dłużne papiery wartościowe	-5 961 782,9	4 615 207,5	1 531 055,0	16 830 953,6	1 922 718,1	1 458 025,4	420 266,8
Razem	-7 208 154,2	3 015 838,5	-24 153,5	16 830 953,6	2 402 928,6	3 055 197,2	1 356 051,4

Na zmianę pozycji w walutach obcych wpływ miały głównie:

- napływ środków pieniężnych w walutach obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP oraz transakcji własnych NBP (por. Nota 6.1, Nota 6.3),
- zmiana struktury inwestycyjnej rezerw walutowych – rozpoczęcie inwestycji w CAD przy jednoczesnym zmniejszeniu portfela w USD (por. Rozdział 7.1.4),
- zmniejszenie zaangażowania w jednoczesne transakcje reverse repo i repo w USD, GBP i NZD (por. Nota 6.3),
- finansowanie MFW z tytułu transakcji w ramach FTP (por. Nota 2).

Dodatkowo na zmianę pozycji wpływ miała aktualizacja wyceny kursowej (por. Nota 9.1, Nota 12.1 i Nota 12.2).

Nota 3.2 Należności w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	pozycja bilansu	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Kredyty wekslowe	A.5.5	0,0	52 955,4	-52 955,4
Dłużne papiery wartościowe, w tym	A.7	149 322 164,0	112 563 027,9	36 759 136,1
- skarbowe		86 952 637,8	58 528 091,6	28 424 546,2
- gwarantowane przez Skarb Państwa		62 369 526,2	54 034 936,3	8 334 589,9
Razem		149 322 164,0	112 615 983,3	36 706 180,7

W 2021 r. i 2020 r. NBP prowadził na rynku wtórnym operacje skupu obligacji skarbowych oraz dłużnych papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku. Operacje te były przeprowadzane w celu długoterminowej zmiany struktury płynności w sektorze bankowym, jak również dla zapewnienia płynności rynku wtórnego skupowanych dłużnych papierów wartościowych oraz wzmocnienia mechanizmu transmisji monetarnej (por. Nota 11).

Ponadto, w 2020 r. NBP udostępnił kredyt wekslowy, w celu umożliwienia bankom refinansowania kredytów udzielonych przedsiębiorcom. Zabezpieczenie udzielanych kredytów stanowiły weksle, które banki pozyskały jako zabezpieczenie kredytów udzielanych przedsiębiorcom (por. Rozdział 7.1.1.2.2). W 2021 r. NBP zaprzestał udostępniania tego instrumentu.

Nota 3.3 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Akcje i udziały w podmiotach krajowych, w tym	128 848,9	128 848,9	0,0
- akcje Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	51 708,1	51 708,1	0,0
- akcje Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.	75 312,5	75 312,5	0,0
- udziały w Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	1 820,0	1 820,0	0,0
- inne	8,3	8,3	0,0
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych, w tym	170 213,0	168 390,2	1 822,8
- udziały w Europejskim Banku Centralnym	112 649,7	113 026,8	-377,1
- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych	56 917,0	54 632,0	2 285,0
- udziały w S.W.I.F.T.	646,3	731,4	-85,1
Razem	299 061,9	297 239,1	1 822,8

Wzrost wartości pozycji wynikał z aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych oraz spadku liczby posiadanych przez NBP udziałów w S.W.I.F.T. w wyniku przeprowadzonej przez ten podmiot realokacji udziałów.

Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych nie uległo zmianie w stosunku do 31.12.2020 i na 31.12.2021 kształtowało się następująco:

Udział NBP w podmiotach krajowych

Podmiot	Kapitał zakładowy (w tys. złotych)	Cena nominalna 1 udziału/akcji (w tys. złotych)	Liczba akcji/udziałów w posiadaniu NBP	Udział NBP w kapitale zakładowym (w %)
	31.12.2021	31.12.2021	31.12.2021	31.12.2021
Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych, w tym				
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	21 000,0	1,0	7 000	33,33%
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	5 445,0	0,5	3 750	34,44%
- Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	10 000,0	10,0	1 000	100,00%

Zaangażowanie NBP w podmiotach zagranicznych kształtowało się następująco:

- udziały w Europejskim Banku Centralnym

Od 01.05.2004, to jest od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Zarówno na 31.12.2021 jak i 31.12.2020 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 24.492,3 tys. EUR.

Zgodnie z art. 28 ust. 2 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 ust. 1 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat, jak również w momencie zmiany w składzie krajów członkowskich Unii Europejskiej. Ostatnia regularna aktualizacja klucza subskrypcji kapitału została przeprowadzona w 2019 r. W dniu 1 lutego 2020 r. nastąpiła aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC, w związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej i w konsekwencji wycofaniem Banku Anglii z ESBC¹². W wyniku tej aktualizacji udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł z 5,2068% do 6,0335%, co odpowiadało wzrostowi kwoty udziałów z 563.636,5 tys. EUR do 653.126,8 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. Zarówno na 31.12.2021, jak i 31.12.2020 wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wyniosła 24.492,3 tys. EUR.

¹² Wartość kapitału subskrybowanego EBC nie uległa zmianie w wyniku wycofania Banku Anglii z ESBC i wynosi 10.825.007,1 tys. EUR.

W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 628.634,5 tys. EUR.

- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (*Bank for International Settlements - BIS*)
Na 31.12.2021 i 31.12.2020 NBP posiadał 8.000 akcji przekładających się na tę samą liczbę głosów. Opłacono 25% wartości nominalnej akcji (wartość nominalna jednej akcji wynosi 5,0 tys. SDR), co wynosi 10.000,0 tys. SDR. Udział NBP w kapitale udziałowym BIS stanowi 1,41%.
- udziały w S.W.I.F.T. (*The Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication*)
Na 31.12.2021 NBP posiadał 47 udziałów (w wysokości 140,5 tys. EUR). Na 31.12.2020 NBP posiadał 53 udziały (w wysokości 158,5 tys. EUR). Stanowiło to mniej niż 0,05% ogólnej liczby udziałów.

Nota 3.4 Inne pozostałe aktywa

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Środki obrotowe, w tym	25 601,6	27 555,3	-1 953,7
- metale szlachetne	24 477,1	26 505,9	-2 028,8
- wartości kolekcjonerskie nieobiegowe	366,7	364,7	2,0
- inne	757,8	684,7	73,1
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej, w tym	22 107,6	89 773,3	-67 665,7
- pożyczki udzielone pracownikom, w tym	22 107,6	22 784,1	-676,5
• pożyczki udzielone z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	11 435,2	12 266,3	-831,1
- inne kredyty	0,0	66 989,2	-66 989,2
Inne należności, w tym	19 977,9	29 710,3	-9 732,4
- publicznoprawne	3,3	0,2	3,1
- od odbiorców i dostawców	7 387,6	15 574,8	-8 187,2
- inne	12 587,0	14 135,3	-1 548,3
Środki pieniężne Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	8 476,5	6 420,9	2 055,6
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej instrumentów pozabilansowych	19 790,7	15 068,4	4 722,3
Razem	95 954,3	168 528,2	-72 573,9

Pozycja *Inne kredyty* na 31.12.2020 obejmowała należność z tytułu udzielonego przez NBP w 2015 r. kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP. W 2021 r. należność została całkowicie spłacona ze środków uzyskanych z wierzytelności z umów kredytowych przelanych na rzecz NBP jako zabezpieczenie tego kredytu.

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji spot i forward w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (na 31.12.2020 dotyczyło tylko transakcji spot). Wzrost pozycji jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku (por. Nota 10.1) oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem transakcyjnym zakupu/sprzedaży.

Nota 4 Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Środki trwałe i wartości niematerialne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia

– albo według wartości rynkowej, jeśli nie jest możliwe ustalenie ceny zakupu lub kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych i wartości niematerialnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres używania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych ustalony na dzień 31 grudnia 2021 r.

Środki trwałe	Okresy używania (w miesiącach)
Grunty, dobra kultury NBP	nieograniczony
Budynki i lokale	480 lub 780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia i inne wyposażenie	36-300 ¹
Środki transportu	72-180
Wartości niematerialne	Okresy używania (w miesiącach)
Licencje na informatyczne oprogramowania	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120
Prawa autorskie, prawa do wynalazków, znaków towarowych, wzorów użytkowych i przemysłowych itp.	120

¹ Okres 300 miesięcy dotyczy pozostałych turbozespołów i zespołów prądotwórczych, w tym agregatów lub zespołów prądotwórczych prądu przemiennego o napięciu poniżej 1000 V, a także urządzeń i aparatury energii elektrycznej, w tym: urządzeń rozdzielczych prądu zmiennego, urządzeń nastawczych prądu zmiennego i stałego, aparatury prądu zmiennego, stacji transformatorowych stałych i mobilnych, urządzeń i aparatury rozdzielczej prądu stałego, aparatury prądu stałego oraz transformatorów.

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych przyjmuje się indywidualne okresy używania.

Okresy używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych podlegają weryfikacji w każdym roku obrotowym.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 10,0 tys. zł, dokonuje się jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku oddano do używania, w kwocie równej wartości początkowej (por. Rozdział 3).

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy aktualizujące.

- **Aktywa z tytułu leasingu**

Aktywa z tytułu leasingu obejmują prawa do użytkowania aktywów będących przedmiotem leasingu (z wyłączeniem wartości niematerialnych), w tym również prawa wieczystego użytkowania gruntów. Aktywa z tytułu leasingu ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według kosztu obejmującego w szczególności:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu (por. Nota 6),
- opłaty leasingowe zapłacone w dniu rozpoczęcia leasingu lub przed tym dniem, pomniejszone o otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez NBP.

Od wartości składnika aktywów z tytułu leasingu dokonuje się odpisów amortyzacyjnych przez okres leasingu lub okres używania bazowego składnika aktywów, jeśli jest on krótszy, metodą liniową, począwszy od miesiąca, w którym ujęto składnik aktywów.

Na dzień bilansowy wartość aktywów z tytułu leasingu wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o korektę wynikającą z aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu (por. Nota 6.4) oraz pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy aktualizujące.

W przypadku zmiany warunków leasingu odpowiednio koryguje się wartość aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu (por. Nota 6).

Opłaty dotyczące leasingu krótkoterminowego (tj. gdy okres leasingu jest nie dłuższy niż 12 miesięcy oraz nie przewiduje się zakupu bazowego składnika aktywów) lub leasingu niskocennego (tj. o wartości bazowego składnika aktywów albo o średniomiesięcznej wartości opłat leasingowych poniżej 10,0 tys. zł, z wyłączeniem leasingu dotyczącego prawa użytkowania wieczystego gruntu) nie są rozliczane według powyższych zasad i ujmowane są jako koszt w trakcie okresu leasingu.

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Środki trwałe	727 780,8	732 938,5	-5 157,7
Aktywa z tytułu leasingu	205 422,0	185 954,0	19 468,0
Wartości niematerialne	100 547,6	112 648,6	-12 101,0
Razem	1 033 750,4	1 031 541,1	2 209,3

Zmiana stanu środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów z tytułu leasingu w 2021 roku <i>(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować) w tys. złotych</i>	Środki trwałe				Aktywa z tytułu leasingu			Wartości niematerialne			
	Grunty, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Prawa wieczystego użytkowania gruntu	Pozostałe aktywa z tytułu leasingu	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	949 942,7	661 884,8	21 406,2	1 633 233,7	175 983,5	17 251,6	193 235,2	465 593,5	19 918,5	1 450,0	486 962,1
Zwiększenia	20 991,2	60 105,7	53 651,7	134 748,6	0,0	32 733,1	32 733,1	5 848,4	1 326,9	8 300,3	15 475,6
Zmniejszenia	-446,4	-50 966,6	-63 527,3	-114 940,3	0,0	-1 982,3	-1 982,3	-37 348,3	-1 061,2	-2 268,0	-40 677,4
Wartość brutto na koniec okresu	970 487,5	691 023,9	11 530,6	1 673 042,0	175 983,5	48 002,4	223 985,9	434 093,6	20 184,3	7 482,4	461 760,3
w tym całkowicie umorzone	1 481,9	253 619,6	0,0	255 101,5	0,0	0,0	0,0	102 389,6	4 260,8	0,0	106 650,4
Umorzenie na początek okresu	-423 287,3	-486 260,7	0,0	-919 548,0	-2 542,7	-4 738,5	-7 281,2	-364 970,7	-9 333,9	0,0	-374 304,6
Zwiększenia	-14 238,0	-61 554,3	0,0	-75 792,3	-2 542,7	-10 640,6	-13 183,3	-22 818,0	-2 433,1	0,0	-25 251,1
Zmniejszenia	251,1	50 578,1	0,0	50 829,2	0,0	1 900,6	1 900,6	37 335,5	1 016,4	0,0	38 351,9
Umorzenie na koniec okresu	-437 274,2	-507 236,9	0,0	-944 511,1	-5 085,3	-13 478,6	-18 563,9	-350 453,2	-10 750,6	0,0	-361 203,7
Odписy aktualizujące na początek okresu	-272,9	-474,3	0,0	-747,2	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	-5,0	0,0	-5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odписy aktualizujące na koniec okresu	-272,9	-477,2	0,0	-750,1	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	532 940,4	183 309,8	11 530,6	727 780,8	170 898,2	34 523,8	205 422,0	83 631,6	9 433,7	7 482,4	100 547,6

Zmiana stanu środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów z tytułu leasingu w 2020 roku <i>(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować) w tys. złotych</i>	Środki trwałe				Aktywa z tytułu leasingu			Wartości niematerialne			
	Grunty, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Prawa wieczystego użytkowania gruntu	Pozostałe aktywa z tytułu leasingu	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	932 621,8	651 584,4	26 320,0	1 610 526,1	175 983,5	11 390,2	187 373,8	470 580,4	18 965,9	4 145,4	493 691,8
Zwiększenia	17 341,3	39 970,2	33 567,3	90 878,8	0,0	8 150,7	8 150,7	33 444,4	1 073,2	27 889,3	62 356,9
Zmniejszenia	-20,4	-9 669,8	-38 481,0	-48 171,2	0,0	-2 289,3	-2 289,3	-38 431,3	-120,6	-30 534,7	-69 086,6
Wartość brutto na koniec okresu	949 942,7	681 884,8	21 406,2	1 653 233,7	175 983,5	17 251,6	193 235,2	465 593,5	19 918,5	1 490,0	486 962,1
w tym całkowicie umorzone	1 547,2	249 804,4	0,0	251 351,6	0,0	0,0	0,0	123 831,7	2 952,1	0,0	126 783,8
Umorzenie na początek okresu	-410 162,0	-461 525,3	0,0	-871 687,3	-2 542,7	-4 738,5	-7 281,2	-381 816,0	-9 057,7	0,0	-389 873,7
Zwiększenia	-13 144,4	-43 831,4	0,0	-56 975,8	-2 542,7	-7 027,8	-9 570,5	-21 547,1	-1 397,5	0,0	-22 944,6
Zmniejszenia	19,0	9 096,1	0,0	9 115,1	0,0	2 289,3	2 289,3	38 392,4	121,3	0,0	38 513,7
Umorzenie na koniec okresu	-423 287,3	-486 260,7	0,0	-919 548,0	-2 542,7	-4 738,5	-7 281,2	-364 970,7	-9 333,9	0,0	-374 304,6
Odписы aktualizujące na początek okresu	-272,9	-474,3	0,0	-747,2	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmniejszenia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Odписы aktualizujące na koniec okresu	-272,9	-474,3	0,0	-747,2	0,0	0,0	0,0	-8,9	0,0	0,0	-8,9
Wartość netto na koniec okresu	526 382,4	185 149,8	21 406,2	732 938,5	173 440,9	12 513,1	185 954,0	100 613,9	10 594,6	1 490,0	112 648,6

Nota 5 Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej wyemitowanych obiegowych banknotów i monet w walucie krajowej, pomniejszonej o wartość nominalną obiegowych banknotów i monet w walucie krajowej:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych uprawnionych podmiotów,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia lub uszkodzenia.

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Banknoty krajowe w obiegu	349 495 557,8	316 074 943,6	33 420 614,2
Monety krajowe w obiegu	6 062 167,5	5 725 722,3	336 445,2
Razem	355 557 725,3	321 800 665,9	33 757 059,4

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość nominalna na 31.12.2021 wyniosła 313.639,6 tys. zł w porównaniu z 304.515,9 tys. zł na 31.12.2020. Wzrost pozycji o 10,5% był związany z ogólnym zwiększeniem podaży pieniądza w gospodarce, która mierzona agregatem pieniężnym M2 wzrosła w 2021 r. w porównywalnym stopniu (tj. o 8,8%). Efekt pandemii, powodujący ponadprzeciętny przyrost wartości pieniądza gotówkowego w obiegu w 2020 r., stracił na znaczeniu w 2021 r.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2021 r. wyniósł 341.610,0 mln zł w porównaniu z 287.577,3 mln zł w 2020 r.

Nota 6 Pozostałe zobowiązania finansowe

- **Rachunki bieżące, lokaty terminowe prowadzone przez NBP**

Zobowiązania z tytułu sald na rachunkach bieżących oraz rachunkach lokat terminowych prowadzonych przez NBP ujmuje się w księgach rachunkowych NBP oraz wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej.

- **Wyemitowane dłużne papiery wartościowe**

Wyemitowane dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny emisyjnej oraz wycenia na dzień bilansowy według ceny emisyjnej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię (por. Nota 8).

- **Transakcje repo**

Transakcja repo polega na sprzedaży aktywów z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu równoważnych aktywów w przyszłości po cenie transakcyjnej. Transakcję tę ujmuje się w pasywach jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną przekazanymi aktywami. Papiery wartościowe przekazane jako zabezpieczenie nie zmniejszają zasobu tych papierów wartościowych i są wykazywane w aktywach bilansu NBP.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu papierów wartościowych w transakcji repo, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej.

Na dzień bilansowy transakcje repo wycenia się według wartości nominalnej.

- **Zobowiązania z tytułu leasingu**

Zobowiązanie z tytułu leasingu ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według zdyskontowanej wartości pozostających do zapłaty opłat leasingowych. Dla opłat z tytułu praw użytkowania wieczystego gruntu jako stopę dyskonta przyszłych opłat z tytułu leasingu stosuje się stopę oprocentowania długoterminowych obligacji skarbowych oferowanych w sprzedaży hurtowej, ustaloną na dzień ujęcia w księgach rachunkowych NBP. Dla pozostałych zobowiązań leasingowych jako stopę dyskonta stosuje się stopę referencyjną NBP obowiązującą na dzień ich ujęcia w księgach rachunkowych NBP.

Na dzień bilansowy wartość zobowiązań z tytułu leasingu aktualizuje się o wartość odsetek naliczonych według przyjętej stopy dyskonta oraz zapłacone opłaty leasingowe.

W przypadku zmiany warunków leasingu odpowiednio koryguje się wartość zobowiązań i aktywów z tytułu leasingu (por. Nota 4).

- **Pozostałe zobowiązania finansowe**

Pozostałe zobowiązania finansowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP oraz wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej.

- **Zobowiązania finansowe w walutach obcych**

Po dokonaniu wyceny zobowiązań finansowych w walutach obcych według zasad przedstawionych powyżej, salda przelicza się na walutę krajową przy zastosowaniu kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy.

Nota 6.1 Zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych), w tym		66 061 581,2	30 351 413,3	35 710 167,9
- rachunki bieżące banków oraz KSKOK		65 724 007,7	30 010 468,9	35 713 538,8
- rachunki rezerw obowiązkowych banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP		337 573,5	340 944,4	-3 370,9
Depozyty na koniec dnia, w tym		30 463 543,2	32 278 000,0	-1 814 456,8
- naliczone odsetki		1 043,2	0,0	1 043,2
Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	P.2	96 525 124,4	62 629 413,3	33 895 711,1
Bony pieniężne NBP wyemitowane w ramach operacji podstawowych		184 521 188,7	127 767 680,0	56 753 508,7
Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	P.4	184 521 188,7	127 767 680,0	56 753 508,7
Razem		281 046 313,1	190 397 093,3	90 649 219,8

Nota obejmuje zobowiązania z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej.

Wartość środków pieniężnych utrzymywanych przez banki oraz KSKOK¹³ w NBP z tytułu rezerwy obowiązkowej jest uzależniona od kształtowania się podstawy naliczania rezerwy obowiązkowej oraz obowiązującej stopy rezerwy obowiązkowej. Rezerwa obowiązkowa jest wielkością uśrednioną w okresie jej utrzymywania.

Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej obejmują głównie zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu emisji przez NBP bonów pieniężnych w ramach podstawowych¹⁴ i dostrajających¹⁵ operacji otwartego rynku, których celem jest absorpcja płynności (por. Rozdział 3)¹⁶.

Środki rezerwy obowiązkowej oraz depozyty na koniec dnia podlegają oprocentowaniu, natomiast bony pieniężne są emitowane z dyskontem (por. Rozdział 3 i Nota 8). Na 31.12.2021 i 31.12.2020 stopy procentowe będące podstawą oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, depozytów na koniec dnia oraz ustalenia dyskonta bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku kształtowały się następująco:

¹³ Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe utrzymują rezerwę obowiązkową na rachunku KSKOK (Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej).

¹⁴ W 2021 r. okresy zapadalności operacji podstawowych wynosiły 7 dni (w 2020 r. 6, 7 i 8 dni).

¹⁵ W 2021 r. okresy zapadalności operacji dostrajających wynosiły 1, 2 i 3 dni (w 2020 r. 1, 2, 3 i 4 dni).

¹⁶ Zgodnie z uchwałą nr 30/2003 Zarządu NBP z dnia 12 września 2003 r. w sprawie emitowania bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP Nr 15, poz. 24, z późn. zm.) nabywcami bonów pieniężnych mogą być banki krajowe, oddziały banków zagranicznych i oddziały instytucji kredytowych, Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz KSKOK.

Stopa oprocentowania zobowiązań z tytułu operacji polityki pieniężnej

%	31.12.2021	31.12.2020
Rezerwa obowiązkowa*	1,75	0,10
Depozyt na koniec dnia**	1,25	0,00
Bony pieniężne***	1,75	0,10

* Wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej.

** Stopa depozytowa NBP.

*** Stopa referencyjna NBP.

Wzrost ogółu zobowiązań NBP z tytułu operacji polityki pieniężnej o 90.649.219,8 tys. zł na 31.12.2021 w porównaniu do 31.12.2020 był przede wszystkim rezultatem:

- operacji własnych NBP, w tym skupu przez NBP dłużnych papierów wartościowych w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2),
- skupu napływających do NBP walut obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP (por. Nota 3.1, Nota 6.3),

przy jednoczesnym zmniejszeniu pozycji z tytułu:

- przyrostu pieniądza gotówkowego w obiegu w 2021 r. (por. Nota 5).

Sposób lokowania posiadanych w NBP środków pieniężnych pomiędzy zakupem bonów pieniężnych NBP, złożeniem depozytu na koniec dnia w NBP lub pozostawieniem środków na rachunku bieżącym w NBP jest wynikiem indywidualnych decyzji banków.

Nota 6.2 Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Rozrachunki w krajowych systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A., w tym		762 678,9	444 908,2	317 770,7
- w systemie Elixir		403 231,9	84 561,7	318 670,2
- w systemie Express Elixir		359 447,0	360 346,5	-899,5
Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych	P.3	762 678,9	444 908,2	317 770,7
Zobowiązania wobec sektora rządowego, w tym	P.5.1	15 185 508,3	23 852 886,1	-8 667 377,8
- rachunki budżetu państwa		6 454 710,0	6 017 708,9	437 001,1
- rachunki funduszy zabezpieczenia społecznego		8 637 379,5	17 534 326,2	-8 896 946,7
- pozostałe		93 418,8	300 851,0	-207 432,2
Inne zobowiązania	P.5.2	66 391,7	1 006 834,9	-940 443,2
Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	P.5	15 251 900,0	24 859 721,0	-9 607 821,0
Rachunki międzynarodowych organizacji finansowych i banków centralnych, w tym		54 713,6	343 796,4	-289 082,8
- rachunek nr 2 MFW		22 890,0	21 066,0	1 824,0
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych		3 906 087,2	1 852 360,3	2 053 726,9
Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierezydentów	P.6	3 960 800,8	2 196 156,7	1 764 644,1
Razem		19 975 379,7	27 500 785,9	-7 525 406,2

Pozycja obejmuje głównie:

- rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla podmiotów sektora rządowego oraz niemonetarnych instytucji finansowych,
- rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. „Rachunek nr 2 MFW”) – por. Nota 12.1,
- zobowiązania z tytułu rozliczeń w systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.

Spadek pozycji związany był głównie ze zmniejszeniem salda rachunków w walucie krajowej prowadzonych przez NBP dla funduszy zabezpieczenia społecznego przy jednoczesnym zwiększeniu salda rachunków prowadzonych dla międzynarodowych organizacji niefinansowych.

Nota 6.3 Zobowiązania w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	Pozycja bilansu	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Rachunki budżetu państwa		29 844 278,0	42 867 098,8	-13 022 820,8
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2		2 574 101,1	2 857 108,2	-283 007,1
Pozostałe zobowiązania wobec rezydentów		211 340,6	538 566,2	-327 225,6
Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	P.7	32 629 719,7	46 262 773,2	-13 633 053,5
Transakcje repo		35 873 254,8	45 222 015,4	-9 348 760,6
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych		163 175,3	130 498,1	32 677,2
Pozostałe zobowiązania wobec nierezydentów		0,0	13,4	-13,4
Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	P.8	36 036 430,1	45 352 526,9	-9 316 096,8
Razem		68 666 149,8	91 615 300,1	-22 949 150,3
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>		<i>2 871 552,2</i>	<i>3 589 772,4</i>	<i>-718 220,2</i>

Pozycja obejmuje głównie:

- rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walutach obcych prowadzone przez NBP dla podmiotów sektora rządowego oraz międzynarodowych organizacji niefinansowych, a także rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2,
- zobowiązania z tytułu transakcji repo zawieranych z zagranicznymi instytucjami finansowymi; w ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego, transakcje te są zwykle zawierane łącznie z transakcjami reverse repo (por. Nota 3.1),

Poniżej przedstawiono transakcje repo w podziale na waluty obce.

<i>w tys. jednostek waluty oryginalnej</i>	USD	EUR	GBP	AUD	NZD
31.12.2021	2 903 406,7	1 167 558,5	2 633 780,4	1 377 374,6	74 182,2
31.12.2020	4 409 614,4	1 157 171,5	3 775 008,6	897 212,0	492 182,8
Zmiana	-1 506 207,7	10 387,0	-1 141 228,2	480 162,6	-418 000,6

- zobowiązania w walutach obcych z tytułu zleceń płatniczych posiadaczy rachunków w NBP będących w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy.

Spadek pozycji związany był głównie ze zmniejszeniem salda rachunków w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla budżetu państwa oraz z niższą wartością transakcji repo.

Nota 6.4 Inne pozostałe pasywa

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Zobowiązania z tytułu leasingu	209 587,8	188 057,2	21 530,6
Inne zobowiązania, w tym	64 572,8	61 007,3	3 565,5
- publicznoprawne	18 073,8	19 041,1	-967,3
- wobec dostawców	34 508,0	25 512,6	8 995,4
- inne	11 991,0	16 453,6	-4 462,6
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	19 911,7	18 686,9	1 224,8
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej instrumentów pozabilansowych	692 280,1	371 946,1	320 334,0
Razem	986 352,4	639 697,5	346 654,9

Zobowiązania z tytułu leasingu stanowią bieżącą (zdyskontowaną) wartość pozostających do zapłaty opłat leasingowych. Dotyczą one głównie praw użytkowania wieczystego gruntu (por. Nota 4 i Nota 11).

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji swap, spot i forward w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 10.1).

Nota 7 Rezerwy na zobowiązania

Rezerwy na zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w wiarygodnie oszacowanej kwocie, jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku.

Na dzień bilansowy rezerwy na zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości albo w części obowiązku uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów. Rezerwy na zobowiązania mogą być przeznaczone wyłącznie na cel, na jaki zostały utworzone.

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Rezerwy na zobowiązania wobec pracowników	192 667,9	171 187,2	21 480,7
Pozostałe rezerwy	1 703,8	8 382,4	-6 678,6
Razem	194 371,7	179 569,6	14 802,1

Zmianę rezerw na zobowiązania w 2021 r. i 2020 r. w podziale na poszczególne tytuły przedstawiają poniższe tabele (por. też Nota 15 i Nota 16).

w tys. złotych	01.01.2021	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2021
Rezerwy na zobowiązania wobec pracowników, w tym	171 187,2	38 183,0	-14 138,7	-2 563,6	192 667,9
- z tytułu odpraw emerytalnych	93 366,3	17 602,4	-5 221,5	0,0	105 747,2
- z tytułu odpraw rentowych	2 168,9	322,8	-152,4	0,0	2 339,3
- z tytułu nagród jubileuszowych	60 009,8	14 960,8	-8 303,2	0,0	66 667,4
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	14 808,2	0,0	-235,3	-2 563,6	12 009,3
- z tytułu odpraw pośmiertnych	0,0	3 671,9	0,0	0,0	3 671,9
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	834,0	1 625,1	-226,3	0,0	2 232,8
Pozostałe, w tym	8 382,4	348,0	0,0	-7 026,6	1 703,8
- na zobowiązania z tytułu spraw sądowych	8 325,3	343,4	0,0	-7 026,6	1 642,1
- na zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	57,1	4,6	0,0	0,0	61,7
Razem	179 569,6	38 531,0	-14 138,7	-9 590,2	194 371,7

w tys. złotych	01.01.2020	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2020
Rezerwy na zobowiązania wobec pracowników, w tym	156 899,5	28 986,6	-14 081,8	-617,1	171 187,2
- z tytułu odpraw emerytalnych	81 228,6	18 281,2	-6 143,5	0,0	93 366,3
- z tytułu odpraw rentowych	2 021,0	280,0	-132,1	0,0	2 168,9
- z tytułu nagród jubileuszowych	57 276,4	10 362,5	-7 629,1	0,0	60 009,8
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	15 530,5	0,0	-144,2	-578,1	14 808,2
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	843,0	62,9	-32,9	-39,0	834,0
Pozostałe, w tym	8 729,3	319,5	-664,6	-1,8	8 382,4
- na zobowiązania z tytułu spraw sądowych	8 671,6	319,5	-664,6	-1,2	8 325,3
- na zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	57,7	0,0	0,0	-0,6	57,1
Razem	165 628,8	29 306,1	-14 746,4	-618,9	179 569,6

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe

Koszty i przychody dotyczące przyszłych okresów ujmuje się w księgach rachunkowych NBP odpowiednio jako składnik aktywów i pasywów.

Koszty i przychody, które w całości albo w części dotyczą przyszłych lat obrotowych, ujmowane są w księgach rachunkowych NBP odpowiednio jako rozliczenia międzyokresowe kosztów albo rozliczenia międzyokresowe przychodów i zaliczane do wyniku finansowego roku obrotowego, którego dotyczą.

Koszty dotyczące bieżącego roku obrotowego, za które obowiązek zapłaty powstanie w następnym roku obrotowym, zalicza się do wyniku finansowego w wiarygodnie oszacowanej kwocie, a prawdopodobne zobowiązanie przypadające na bieżący rok obrotowy ujmuje się w księgach rachunkowych jako rozliczenia międzyokresowe kosztów.

Wartość otrzymanych nieodpłatnie albo ujawnionych rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji metodą liniową, ujmuje się w księgach rachunkowych jako rozliczenia międzyokresowe przychodów i zalicza się do wyniku finansowego równolegle do odpisów amortyzacyjnych dokonywanych od tych składników aktywów.

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Rozliczenia międzyokresowe kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP*		0,0	2 459,5	-2 459,5
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług		41 496,4	34 803,8	6 692,6
Razem aktywa (Rozliczenia międzyokresowe)	A.10.4	41 496,4	37 263,3	4 233,1
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów		96 244,0	88 597,8	7 646,2
Rozliczenia międzyokresowe przychodów		1 292,8	1 538,1	-245,3
Razem pasywa (Rozliczenia międzyokresowe)	P.11.2	97 536,8	90 135,9	7 400,9

* Por. Rozdział 3 i Nota 6.1.

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług dotyczą głównie wydatków związanych z gospodarką własną NBP (przede wszystkim z tytułu opłat za usługi informatyczne na rzecz NBP).

Na 31.12.2020 wartość rozliczeń międzyokresowych kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP dotyczyła nierozliczonych w 2020 r. kosztów dyskonta od dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP. W związku ze zmianą od 1 stycznia 2021 r. zasad ujęcia i prezentacji tych operacji, na 31.12.2021 pozycja nie wystąpiła (por. Rozdział 3 oraz Nota 6.1).

Nota 9 Kapitały własne

Do składników kapitału, zgodnie z praktyką przyjętą wśród banków centralnych ESBC, NBP kwalifikuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP,
- rachunek rewaluacyjny złota,
- dodatnie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej,
- stratę z lat ubiegłych,
- część zysku roku bieżącego pozostającą w NBP (to jest 5%), która zostanie przeznaczona na zwiększenie funduszu rezerwowego.

- **Dodatknie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej**

Dodatknie różnice z wyceny zasobu złota są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota przeliczoną na złote.

Dodatknie różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP.

Dodatknie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów.

Dodatknie różnice z wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe są ustalane poprzez porównanie ceny ustalonej w umowie, zdyskontowanej na dzień rozliczenia transakcji spot, z niższą (w przypadku transakcji forward sprzedaży) albo wyższą (w przypadku transakcji forward zakupu) średnią ceną rynkową dłużnych papierów wartościowych z dnia wyceny.

Wartość różnic z wyceny zasobu złota, zasobów poszczególnych walut obcych i dłużnych papierów wartościowych ustala się oddzielnie, nie kompensując ze sobą wartości różnych co do rodzaju składników.

- **Rachunek rewaluacyjny złota**

Rachunek rewaluacyjny złota to nadwyżka przychodów niezrealizowanych nad kosztami niezrealizowanymi z przeliczenia złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości, powstała przed 1 stycznia 2004 r.

Stan rachunku rewaluacyjnego złota zmniejsza się na dobro przychodów w kwocie kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego na dzień bilansowy.

- **Rezerwa kursowa**

Rezerwę kursową szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 7.1.4.).

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (Value at Risk – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem, nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym. W NBP na potrzeby oszacowania rezerwy kursowej przyjęto roczny horyzont czasowy oraz 95% poziom ufności.

Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, oszacowane na podstawie analizy ich rozkładu. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane w oparciu o stan zasobów walut obcych na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy kursowej.

Rezerwę tworzy się i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego. Tworzenie rezerwy nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku obrotowego.

Rezerwę rozwiązuje się – zaliczając ją do przychodów – na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych, powiększonych o nadwyżkę kosztów nad przychodami ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych, w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę utworzonej rezerwy w stosunku do wartości oszacowanej rozwiązuje się na dobro przychodów.

	P.12 Rezerwy	P.13 Różnice z wyceny		P.14 Fundusze		P.15 Wynik finansowy		Razem
	Rezerwa kursowa	Rachunek rewaluacyjny złota	Różnice z wyceny*	Fundusz statutowy	Fundusz rezerwowy	Strata z lat ubiegłych	Wynik finansowy za rok obrotowy	
<i>w tys. złotych</i>								
Stan na 31.12.2019	6 686 317,3	1 618 023,2	28 876 107,4	1 500 000,0	0,0	-11 865 363,4	7 828 502,5	34 643 587,0
Wpłata z zysku							-7 437 077,4	-7 437 077,4
Odpis z zysku na fundusz rezerwowy					391 425,1		-391 425,1	0,0
Zmiana wyceny złota, kursowej i cenowej			15 246 225,5					15 246 225,5
Utworzenie rezerwy kursowej	3 164 602,0							3 164 602,0
Wynik finansowy za rok obrotowy							9 344 061,5	9 344 061,5
Stan na 31.12.2020	9 850 919,3	1 618 023,2	44 122 332,9	1 500 000,0	391 425,1	-11 865 363,4	9 344 061,5	54 961 398,6
Wpłata z zysku							-8 876 858,4	-8 876 858,4
Odpis z zysku na fundusz rezerwowy					467 203,1		-467 203,1	0,0
Pokrycie straty z lat ubiegłych					-858 628,2	858 628,2		0,0
Zmiana wyceny złota, kursowej i cenowej			5 298 543,4					5 298 543,4
Utworzenie rezerwy kursowej	6 648 541,6							6 648 541,6
Wynik finansowy za rok obrotowy							10 974 518,7	10 974 518,7
Stan na 31.12.2021	16 499 460,9	1 618 023,2	49 420 876,3	1 500 000,0	0,0	-11 006 735,2	10 974 518,7	69 006 143,9
Wpłata z zysku							-10 425 792,8	-10 425 792,8
Odpis z zysku na fundusz rezerwowy					548 725,9		-548 725,9	0,0
Stan po podziale wyniku finansowego za rok obrotowy**	16 499 460,9	1 618 023,2	49 420 876,3	1 500 000,0	548 725,9	-11 006 735,2	0,0	58 580 351,1

* Różnice z wyceny dotyczą dodatnich różnic z wyceny zasobu złota, wyceny kursowej walut obcych oraz wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych i instrumentów finansowych pozabilansowych (por. Nota 9.1).

** Wynik finansowy za rok obrotowy, po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów, podlega podziałowi na odpis z zysku na fundusz rezerwowy oraz wpłatę z zysku do budżetu państwa (por. Nota 9.4).

Nota 9.1 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota	23 474 557,2	27 525 036,9	-4 050 479,7
Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych	25 546 797,0	12 729 143,9	12 817 653,1
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	399 522,1	3 868 152,1	-3 468 630,0
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	395 860,3	3 868 152,1	-3 472 291,8
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	3 661,8	0,0	3 661,8
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0
Razem	51 038 899,5	45 740 356,1	5 298 543,4

Średnie koszty zasobu walut obcych i złota oraz kursy średnie NBP i średnia cena rynkowa złota

w złotych	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2021		31.12.2020	
USD	3,7755	4,0600	3,7354	3,7584
EUR	4,5015	4,5994	4,3906	4,6148
GBP	5,1105	5,4846	4,9275	5,1327
CAD	3,2076	3,1920	2,9054	2,9477
AUD	2,8198	2,9506	2,6837	2,8950
NOK	0,4340	0,4608	0,4148	0,4400
NZD	2,7263	2,7775	2,5552	2,7132
SDR	5,5026	5,6917	5,5335	5,4632
uncja złota	4 226,6645	7 389,6060	3 363,4973	7 107,5102

▪ **Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota**

W 2021 r. spadek dodatnich różnic z wyceny zasobu złota związany był głównie ze zmniejszeniem dodatniej różnicy między średnią ceną złota a średnim kosztem zasobu złota. Wzrost ceny złota wynikał ze wzrostu kursu średniego USD przy jednoczesnym spadku ceny uncji złota w USD (cena uncji złota w USD wynosiła odpowiednio: 1.820,10 USD na 31.12.2021 oraz 1.891,10 USD na 31.12.2020). Wzrost średniego kosztu zasobu złota wynikał głównie z transakcji zakupu/sprzedaży przeprowadzanych na złocie (por. Nota 1 oraz Nota 12.1).

▪ **Dotatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych**

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
USD	14 894 942,8	1 377 723,8	13 517 219,0
EUR	2 256 854,0	4 301 254,9	-2 044 400,9
GBP	4 273 426,7	2 120 771,6	2 152 655,1
CAD	0,0	41,0	-41,0
AUD	1 890 391,4	2 599 836,7	-709 445,3
NOK	1 689 541,3	1 536 138,4	153 402,9
NZD	263 912,0	789 091,0	-525 179,0
SDR	9 876,3	2 506,5	7 369,8
CHF	267 391,3	1 018,0	266 373,3
Pozostałe	461,2	762,0	-300,8
Razem	25 546 797,0	12 729 143,9	12 817 653,1

▪ **Dotatnie różnice z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych**

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	247 735,4	2 283 063,6	-2 035 328,2
Papiery wartościowe w EUR	50 668,8	273 597,1	-222 928,3
Papiery wartościowe w GBP	0,0	424 298,7	-424 298,7
Papiery wartościowe w CAD	89 134,5	0,0	89 134,5
Papiery wartościowe w AUD	864,9	370 358,5	-369 493,6
Papiery wartościowe w NOK	397,0	200 971,3	-200 574,3
Papiery wartościowe w NZD	7 059,7	315 862,9	-308 803,2
Razem	395 860,3	3 868 152,1	-3 472 291,8

▪ **Dotatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych**

Dotatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych na 31.12.2021 dotyczyły transakcji forward zakupu dłużnych papierów wartościowych w USD oraz transakcji forward sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD (por. Nota 10 i Nota 10.2).

▪ **Rachunek rewaluacyjny złota**

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2021 kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, NBP, podobnie jak na 31.12.2020, nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota.

Nota 9.2 Rezerwa kursowa

Na 31.12.2021 oszacowanie rezerwy kursowej (równe wartości zagrożonej pomniejszonej o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych) wyniosło 52.036.768,0 tys. zł (63.641.590,1 tys. zł na 31.12.2020). Na mocy uchwały nr 6/2019 RPP na 31.12.2021 uzupełniono rezerwę o kwotę 6.648.541,6 tys. zł (3.164.602,0 tys. zł na 31.12.2020), to jest w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym za rok obrotowy (por. Nota 12.1, Nota 12.2, i Rozdział 7.1.4). Na 31.12.2021 rezerwa kursowa wyniosła 16.499.460,9 tys. zł (9.850.919,3 tys. zł na 31.12.2020).

Nota 9.3 Fundusz rezerwowy

W 2021 r. fundusz rezerwowy NBP w kwocie 858.628,2 tys. zł przeznaczono na pokrycie straty bilansowej NBP z lat ubiegłych (por. Nota 9.4).

Nota 9.4 Wynik finansowy

▪ Wynik finansowy za rok obrotowy

Wynik finansowy NBP za 2021 r. wyniósł 10.974.518,7 tys. zł.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP, zysk NBP podlega podziałowi (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku) – 548.725,9 tys. zł,
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa – 10.425.792,8 tys. zł.

▪ Strata z lat ubiegłych

Niepokryta strata z lat ubiegłych w kwocie 11.006.735,2 tys. zł jest efektem poniesienia przez NBP strat:

- za 2007 r. w wysokości 12.427.261,7 tys. zł,
- za 2017 r. w wysokości 2.524.935,6 tys. zł

oraz jej częściowego pokrycia środkami z funduszu rezerwowego:

- w 2008 r. – w kwocie 969.350,0 tys. zł,
- w 2015 r. – w kwocie 250.000,0 tys. zł,
- w 2016 r. – w kwocie 400.000,0 tys. zł,
- w 2018 r. – w kwocie 1.467.483,8 tys. zł,
- w 2021 r. – w kwocie 858.628,2 tys. zł.

Nota 10 Pozycje pozabilansowe

▪ Transakcje spot, forward oraz swap w walutach obcych

Walutę obcą zakupioną albo sprzedaną za inną walutę obcą ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego obowiązującego na dzień transakcji.

Walutę obcą zakupioną albo sprzedaną za walutę krajową ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości transakcyjnej, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

Środki pieniężne kupione albo sprzedane w walutowej transakcji forward ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia transakcji do dnia rozliczenia, według ustalonego w umowie kursu spot.

Środki pieniężne kupione albo sprzedane (w transakcji spot) oraz odpowiednio odsprzedane albo odkupione (w transakcji forward) w ramach swapa walutowego ujmuje się na kontach pozabilansowych według ustalonego w umowie kursu spot od dnia transakcji do dnia rozliczenia.

Efekty wyrównania do średniego kosztu zasobu waluty obcej oraz różnice z wyceny kursowej dla transakcji w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych prezentowane są w bilansie NBP według salda wyrównania i wyceny tych transakcji, określonych odrębnie dla każdego rodzaju transakcji (spot, forward, swap) oraz odrębnie dla każdej waluty obcej – różnice dodatnie w aktywach, różnice ujemne w pasywach.

▪ Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji forward

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji forward ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia transakcji do dnia rozliczenia według wartości ustalonej w umowie. W dniu transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji forward nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji forward wycenia się na dzień bilansowy według wartości rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny, poprzez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji spot. Do dodatnich i ujemnych różnic z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

Różnice z wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych prezentowane są w bilansie NBP – różnice dodatnie w aktywach, a różnice ujemne w pasywach.

W dniu rozliczenia, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji forward zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji forward pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję forward zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

▪ **Futures**

Futures ujmuje się na kontach pozabilansowych, od dnia transakcji do dnia rozliczenia, w wartości nominalnej zakupionego lub sprzedanego instrumentu bazowego.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia otwartej pozycji futures ma miejsce rzeczywista dostawa instrumentu bazowego, jego zakup lub sprzedaż ujmuje się według wartości rynkowej.

Zestawienie dodatnich i ujemnych różnic z wyceny kursowej transakcji spot, forward i swap w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych oraz wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych przedstawiono poniżej (por. Nota 9.1 i Nota 12.2).

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny kursowej transakcji FX spot, FX forward i FX swap		350 610,9	444 371,2	-93 760,3
Dodatnie różnice z wyceny cenowej		3 661,8	0,0	3 661,8
- Różnice z wyceny transakcji forward na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych		3 661,8	0,0	3 661,8
Razem aktywa (Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych)	A.10.3	354 272,7	444 371,2	-90 098,5
Ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji FX spot i FX forward		23 930,4	0,0	23 930,4
Ujemne różnice z wyceny cenowej		204,1	111,8	92,3
- Różnice z wyceny transakcji forward na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych		204,1	111,8	92,3
Razem pasywa (Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych)	P.11.1	24 134,5	111,8	24 022,7

Nota 10.1 Transakcje spot, forward i swap w walutach obcych ujęte na kontach pozabilansowych

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji FX spot, FX forward i FX swap	-	5 903 731,3	31 352 880,3	-25 449 149,0
Waluta do wydania z tytułu transakcji FX spot, FX forward i FX swap	-	5 903 731,3	31 352 880,3	-25 449 149,0
Dodatnie różnice wyrównania do średniego kosztu zasobu	A.10.5	19 790,7	15 068,4	4 722,3
Ujemne różnice wyrównania do średniego kosztu zasobu	P.11.3	692 280,1	371 946,1	320 334,0
Dodatnie różnice z wyceny kursowej transakcji FX spot, FX forward i FX swap	A.10.3	350 610,9	444 371,2	-93 760,3
Ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji FX spot i FX forward	P.11.1	23 930,4	0,0	23 930,4

Spadek pozycji pozabilansowych wynikał głównie z niższego wolumenu zawartych przez NBP transakcji spot w walutach obcych, przy jednocześnie wyższym wolumenie zawartych przez NBP transakcji forward i swap w walutach obcych. Transakcje FX swap były przeprowadzane w operacjach krajowych na parze walut CHF/PLN (por. Rozdział 7.1.1.2.3).

Zmiana różnic wyrównania do średniego kosztu zasobu transakcji spot, forward oraz swap w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem zakupu/sprzedaży tych transakcji.

Zmiana różnic z wyceny kursowej transakcji spot, forward oraz swap w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem średnim NBP.

Nota 10.2 Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji forward

w tys. złotych	Pozycja bilansu	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione w transakcjach forward, w tym		3 333 696,7	0,0	3 333 696,7
- papiery wartościowe w USD		3 333 696,7	0,0	3 333 696,7
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach forward, w tym		794 394,2	3 025 403,6	-2 231 009,4
- papiery wartościowe w AUD		794 394,2	0,0	794 394,2
- papiery wartościowe w USD		0,0	3 025 403,6	-3 025 403,6
Dodatnie różnice z wyceny cenowej	A.10.3	3 661,8	0,0	3 661,8
Ujemne różnice z wyceny cenowej	P.11.1	204,1	111,8	92,3

Transakcje forward na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych są wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi.

Zmiana różnic z wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku oraz różnicy między ceną rynkową tych papierów a ich ceną ustaloną w umowie.

Nota 10.3 Futures

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Zakupione futures (bond futures), w tym	204 764,0	0,0	204 764,0
- bond futures w AUD	204 764,0	0,0	204 764,0
Sprzedane futures (bond futures), w tym	682 241,1	0,0	682 241,1
- bond futures w EUR	682 241,1	0,0	682 241,1
Zakupione futures (depo futures), w tym	0,0	4 946 000,0	-4 946 000,0
- depo futures w GBP	0,0	4 946 000,0	-4 946 000,0
Sprzedane futures (depo futures), w tym	0,0	4 946 000,0	-4 946 000,0
- depo futures w GBP	0,0	4 946 000,0	-4 946 000,0
Zakupione futures (equity index futures), w tym	3 441,1	0,0	3 441,1
- equity index futures w EUR	1 286,7	0,0	1 286,7
- equity index futures w GBP	260,2	0,0	260,2
- equity index futures w USD	1 894,2	0,0	1 894,2

Futures są wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi (por. Nota 3.1). W 2021 r. rozpoczęto inwestycje w equity index futures, dążąc do podwyższenia dochodowości rezerw walutowych w długim okresie oraz zwiększenia dywersyfikacji inwestycji.

Nota 11 Wynik z odsetek

Dyskonto i premię od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu.

Dyskonto od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, według metody liniowej.

Odsetki od aktywów i zobowiązań finansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według metody liniowej, z wyjątkiem odsetek:

- do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej, które zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego miesiąca w kwotach naliczonych za okres rezerwowy,
- od środków na rachunkach bieżących w innych bankach, które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty,
- od depozytów zabezpieczających wykonanie futures, które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty,
- od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, w tym od zobowiązań z tytułu leasingu, które są ujmowane na koniec miesiąca.

Odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 1 i 3.1).

Odsetki do otrzymania albo do zapłaty od transakcji forward w walutach obcych, wynikające z różnicy pomiędzy ustalonymi w umowie kursem spot a kursem forward, zalicza się do wyniku z odsetek na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach naliczonych metodą liniową.

Odsetki do otrzymania albo do zapłaty od transakcji swap w walutach obcych, wynikające z różnicy pomiędzy ustalonymi w umowie kursem spot a kursem forward, zalicza się do wyniku z odsetek na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach naliczonych metodą liniową.

Naliczone odsetki, dyskonto i premie w walutach obcych przelicza się na walutę krajową według obowiązującego kursu średniego NBP.

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	Zmiana
Instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych, w tym	5 692 036,4	6 544 787,8	-4 541 472,9	-3 855 175,6	1 150 563,5	2 689 612,2	-1 539 048,7
- dłużne papiery wartościowe*	5 631 240,3	6 325 338,5	-4 248 203,5	-3 610 156,2	1 383 036,8	2 715 182,3	-1 332 145,5
- lokaty terminowe**	21 547,1	101 152,8	-253 966,8	-147 342,3	-232 419,7	-46 189,5	-186 230,2
- transakcje reverse repo**	21 756,5	113 095,2	-27 583,7	-3 302,5	-5 827,2	109 792,7	-115 619,9
- transakcje repo***	17 390,2	4 514,9	-6 036,6	-93 130,5	11 353,6	-88 615,6	99 969,2
- pozostałe**	102,3	686,4	-5 682,3	-1 244,1	-5 580,0	-557,7	-5 022,3
Złoto**	3 364,7	5 064,0	0,0	0,0	3 364,7	5 064,0	-1 699,3
Międzynarodowy Fundusz Walutowy	7 833,8	10 860,7	-8 005,4	-14 158,3	-171,6	-3 297,6	3 126,0
Instrumenty polityki pieniężnej, w tym	2 897 212,6	1 579 158,9	-1 775 013,4	-1 106 326,8	1 122 199,2	472 832,1	649 367,1
- bony pieniężne NBP	0,0	0,0	-768 225,5	-489 710,4	-768 225,5	-489 710,4	-278 515,1
- dłużne papiery wartościowe*	2 876 340,1	1 577 680,4	-889 645,7	-526 751,0	1 986 694,4	1 050 929,4	935 765,0
- rezerwa obowiązkowa****	420,9	144,6	-64 430,0	-85 256,3	-64 009,1	-85 111,7	21 102,6
- depozyt na koniec dnia	0,0	0,0	-52 187,4	-4 609,1	-52 187,4	-4 609,1	-47 578,3
- pozostałe*****	20 451,6	1 333,9	-524,8	0,0	19 926,8	1 333,9	18 592,9
Inne przychody/koszty z odsetek	19 140,6	18 701,1	-42 603,3	-41 400,7	-23 462,7	-22 699,6	-763,1
Razem	8 619 588,1	8 158 572,5	-6 367 095,0	-5 017 061,4	2 252 493,1	3 141 511,1	-889 018,0

* W przychodach ujęto przychody z dyskonta i odsetek, a w kosztach – koszty premii.

** W kosztach ujęto koszty odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

*** W przychodach ujęto przychody z odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.

**** W przychodach ujęto przychody z odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej (por. Rozdział 3).

***** W pozycji ujęto głównie przychody/koszty od transakcji swap w walutach obcych, transakcji reverse repo, kredytu wekslowego, kredytu technicznego oraz kredytu lombardowego (por. Rozdział 7.1.1.2.2.).

Wynik z odsetek od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3.1 i Nota 6.3)

w tys. złotych	2021								Razem
	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	1 352 686,4	-591 738,5	81 971,3	25 711,6	194 004,9	188 159,8	132 241,3	0,0	1 383 036,8
Lokaty terminowe	339,5	-253 879,6	331,7	114,3	37,5	9 547,1	11 089,8	0,0	-232 419,7
Transakcje reverse repo	8 373,4	-27 572,5	12 552,2	0,0	230,3	0,0	589,4	0,0	-5 827,2
Transakcje repo	6 651,3	8 664,5	-4 141,3	0,0	434,8	0,0	-255,7	0,0	11 353,6
Pozostałe	-553,1	-4 732,4	-84,4	0,0	-28,5	-16,4	-153,2	-12,0	-5 580,0
Razem	1 367 497,5	-869 258,5	90 629,5	25 825,9	194 679,0	197 690,5	143 511,6	-12,0	1 150 563,5

w tys. złotych	2020								Razem
	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	2 379 324,3	-435 179,2	174 205,2	0,0	258 693,5	169 231,0	168 907,5	0,0	2 715 182,3
Lokaty terminowe	4 824,1	-147 100,0	1 094,6	0,0	722,6	67 516,9	26 752,3	0,0	-46 189,5
Transakcje reverse repo	75 492,4	-3 302,5	35 989,7	0,0	1 036,4	0,0	576,7	0,0	109 792,7
Transakcje repo	-64 791,5	3 747,0	-26 743,0	0,0	-641,7	0,0	-186,4	0,0	-88 615,6
Pozostałe	647,0	-1 206,8	2,2	0,4	7,2	6,5	0,5	-14,7	-557,7
Razem	2 395 496,3	-583 041,5	184 548,7	0,4	259 818,0	236 754,4	196 050,6	-14,7	2 689 612,2

w tys. złotych	Zmiana								Razem
	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	
Dłużne papiery wartościowe	-1 026 637,9	-156 559,3	-92 233,9	25 711,6	-64 688,6	18 928,8	-36 666,2	0,0	-1 332 145,5
Lokaty terminowe	-4 484,6	-106 779,6	-762,9	114,3	-685,1	-57 969,8	-15 662,5	0,0	-186 230,2
Transakcje reverse repo	-67 119,0	-24 270,0	-23 437,5	0,0	-806,1	0,0	12,7	0,0	-115 619,9
Transakcje repo	71 442,8	4 917,5	22 601,7	0,0	1 076,5	0,0	-69,3	0,0	99 969,2
Pozostałe	-1 200,1	-3 525,6	-86,6	-0,4	-35,7	-22,9	-153,7	2,7	-5 022,3
Razem	-1 027 998,8	-286 217,0	-93 919,2	25 825,5	-65 139,0	-39 063,9	-52 539,0	2,7	-1 539 048,7

Spadek o 1.539.048,7 tys. zł wyniku z odsetek od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych wystąpił w warunkach:

- spadku średniorocznego oprocentowania dłużnych papierów wartościowych w USD, AUD, GBP i NZD,
 - spadku średniorocznego oprocentowania lokat terminowych,
 - wyższego średniorocznego zaangażowania w samodzielne transakcje reverse repo w EUR
- oraz jednocześnie:
- zwiększenia poziomu rezerw walutowych – ich średnioroczny poziom¹⁷ wyniósł 509.112,5 mln zł w 2021 r. w porównaniu z 414.889,3 mln zł w 2020 r. (por. też Nota 3.1),
 - średniorocznej deprecjacji złotego w stosunku do EUR, GBP, AUD, NOK i NZD (por. tabela poniżej)
 - wyższego średniorocznego zaangażowania w jednoczesne transakcje repo i reverse repo w USD.

Średnioroczne kursy walut obcych

w złotych	2021	2020	Zmiana
USD	3,8629	3,8993	-0,0364
EUR	4,5674	4,4448	0,1226
GBP	5,3117	5,0003	0,3114
CAD	3,0810	2,9073	0,1737
AUD	2,9000	2,6878	0,2122
NOK	0,4493	0,4147	0,0346
NZD	2,7310	2,5323	0,1987

Wynik z odsetek od złota (por. Nota 1 i Nota 3.1)

Pozycja obejmuje wynik z odsetek od lokat terminowych w złocie przechowywanym w postaci fizycznej, które są naliczane i wypłacane w USD. Spadek pozycji w 2021 r. był skutkiem niższego średniorocznego poziomu składanych lokat oraz aprecjacji złotego w stosunku do USD w ujęciu średniorocznym.

¹⁷ Kalkulacja w oparciu o wartości nominalne na bazie dziennej.

Wynik z odsetek od należności i zobowiązań związanych z MFW (por. Nota 2)

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	Zmiana
Odsetki od transzy rezerwowej	2 713,6	6 888,7	0,0	0,0	2 713,6	6 888,7	-4 175,1
Odsetki od rachunku bieżącego w MFW	4 996,9	3 278,8	0,0	0,0	4 996,9	3 278,8	1 718,1
Odsetki od pożyczek udzielonych MFW	123,3	693,2	0,0	0,0	123,3	693,2	-569,9
Odsetki od alokacji SDR	0,0	0,0	-8 005,4	-14 158,3	-8 005,4	-14 158,3	6 152,9
Razem	7 833,8	10 860,7	-8 005,4	-14 158,3	-171,6	-3 297,6	3 126,0

Na wynik z tytułu odsetek od należności/zobowiązań związanych z MFW składają się koszty odsetek z tytułu oprocentowanych zobowiązań w SDR (alokacje SDR) oraz przychody z odsetek z tytułu oprocentowanych należności w SDR (transza rezerwowa¹⁸, rachunek bieżący w MFW oraz pożyczki udzielone MFW, por. Nota 2). Spadek ujemnego wyniku był przede wszystkim skutkiem zmniejszającej się w 2021 r. średniorocznej nadwyżki zobowiązań nad należnościami w SDR, przy spadku średniorocznego oprocentowania SDR, w warunkach deprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym (wzrost kursu z 5,4301 w 2020 r. do 5,5009 w 2021 r.).

Wynik z odsetek od instrumentów polityki pieniężnej (por. Nota 3.2 oraz Nota 6.1)

Wzrost o 649.367,1 tys. zł wyniku z odsetek od instrumentów wykorzystywanych w ramach operacji polityki pieniężnej był głównie spowodowany:

- wyższym o 935.765,0 tys. zł wynikiem z dłużnych papierów wartościowych nabytych w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2),

w tys. złotych	2021	2020	Zmiana
Wynik z tytułu dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej	1 986 694,4	1 050 929,4	935 765,0
- papiery skarbowe	908 442,0	489 972,8	418 469,2
- papiery gwarantowane przez Skarb Państwa	1 078 252,4	560 956,6	517 295,8

- wyższymi o 278.515,1 tys. zł kosztami dyskonta od bonów pieniężnych NBP (por. Nota 6.1),

w tys. złotych	2021	2020	Zmiana
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej	-761 414,2	-478 240,0	-283 174,2
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej	-6 811,3	-11 470,4	4 659,1
Razem	-768 225,5	-489 710,4	-278 515,1

¹⁸ Wartość nieoprocentowanej części transzy rezerwowej jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR (por. Nota 2).

Powyższa zmiana była spowodowana głównie wzrostem średniorocznego poziomu emisji bonów pieniężnych NBP w ramach operacji podstawowych przy jednoczesnym spadku średniorocznej stopy referencyjnej NBP.

Średnioroczny poziom operacji podstawowych i dostrajających* oraz średnioroczny poziom stopy referencyjnej

w mln złotych / %	2021	2020	Zmiana
Operacje podstawowe	205 666,6	133 635,4	72 031,2
Operacje dostrajające	393,6	1 235,6	-842,0
Stopa referencyjna NBP	0,35	0,51	-0,16 p.p.

* Do wyliczenia wielkości średniorocznych operacji podstawowych i dostrajających uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

- wyższymi o 47.578,3 tys. zł kosztami depozytu na koniec dnia, co było głównie efektem wyższego średniego poziomu wykorzystania tego instrumentu, szczególnie pod koniec 2021 r., gdy nastąpił wzrost stopy depozytowej.

Wartość depozytów na koniec dnia oraz średnioroczny poziom stopy depozytowej

w mln złotych / %	2021	2020	Zmiana
Łączna wartość depozytów na koniec dnia*	3 894 163,6	1 186 249,6	2 707 914,0
Średnioroczna stopa depozytowa**	0,15	0,14	0,01 p.p.

* Wartość liczona za dni wykorzystania instrumentu.

** Do wyliczenia wielkości średniorocznej stopy oprocentowania uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

- niższymi o 20.826,3 tys. zł kosztami odsetek od rezerwy obowiązkowej, co było głównie efektem spadku średniego poziomu rezerwy obowiązkowej w ciągu roku (por. Nota 6.1).

Średni poziom rezerwy obowiązkowej* oraz średnioroczne oprocentowanie rezerwy obowiązkowej

w mln złotych / %	2021	2020	Zmiana
Rezerwa obowiązkowa	10 119,6	20 396,7	-10 277,1
Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej	0,34	0,30	0,04 p.p.

* Kwoty rezerwy obowiązkowej obliczane przy uwzględnieniu okresów rezerwowych, ważone liczbą dni w okresie.

Inne przychody/koszty z odsetek

W ramach *Innych przychodów/kosztów z odsetek* ujmowane są głównie koszty odsetek od rachunków prowadzonych przez NBP dla budżetu państwa oraz przychody i koszty z tytułu odsetek związane z rozliczeniami w systemie TARGET2. Pozycja obejmuje również koszty odsetek od zobowiązań z tytułu leasingu (por. Nota 4 i Nota 6.4).

Nota 12 Wynik z operacji finansowych

Nota 12.1 Wynik zrealizowany

▪ Zrealizowane różnice kursowe na transakcjach w walutach obcych i złocie

Przychody i koszty wynikające z transakcji walutowych i w złocie zalicza się do wyniku finansowego w dniu, w którym nastąpiła zmiana, w kwocie:

- różnicy między wartością w walucie krajowej wynikającą ze zmniejszenia zasobu waluty obcej (albo zasobu złota) a wartością ustaloną według średniego dziennego kosztu zakupu waluty obcej (albo złota) – w odniesieniu do wpływu i wypływu waluty obcej (albo złota) w bieżącym dniu operacyjnym,
- różnicy między wartością w walucie krajowej wynikającą ze zmniejszenia zasobu waluty obcej (albo zasobu złota) a wartością ustaloną według średniego kosztu zasobu waluty obcej (albo złota) – w odniesieniu do nadwyżki wypływu waluty obcej (albo złota) nad wpływem w bieżącym dniu operacyjnym (wypływ netto).

W przypadku wystąpienia krótkiej pozycji w danej walucie obcej (albo złocie) zastosowanie ma podejście odwrotne.

▪ Zrealizowane różnice cenowe

Przychody i koszty, wynikające z transakcji spot sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, o tym samym kodzie, zalicza się do wyniku finansowego w dniu rozliczenia transakcji, w kwocie równej różnicy między wartością uzyskaną ze sprzedaży a wartością ustaloną według średniego kosztu zasobu tych papierów, ustalonego na koniec bieżącego dnia operacyjnego.

Wynik z rozliczenia transakcji forward na dłużne papiery wartościowe ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji forward jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji forward jako różnicę między ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy, a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję forward zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

Dzienne zmiany rynkowych cen futures zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w kontrakcie.

w tys. złotych	2021	2020	Zmiana
Zrealizowane różnice kursowe na transakcjach w walutach obcych	13 556 309,0	6 329 209,6	7 227 099,4
Zrealizowane różnice na transakcjach w złocie	6 142 695,3	12,6	6 142 682,7
Zrealizowane różnice cenowe, w tym	514 987,4	4 249 573,7	-3 734 586,3
- z transakcji spot dłużnymi papierami wartościowymi	-690 621,7	2 867 965,3	-3 558 587,0
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	1 205 536,4	1 381 608,4	-176 072,0
• z transakcji forward na dłużne papiery wartościowe	-173 431,7	1 082 335,4	-1 255 767,1
• z futures, w tym:	1 378 968,1	299 273,0	1 079 695,1
# bond futures	369 122,9	298 894,7	70 228,2
# depo futures	-1 029,5	378,3	-1 407,8
# equity index futures	1 010 874,7	0,0	1 010 874,7
- pozostałe zrealizowane różnice cenowe*	72,7	0,0	72,7
Pozostałe operacje finansowe**	43 569,6	8 671,4	34 898,2
Razem	20 257 561,3	10 587 467,3	9 670 094,0

* Pozostałe zrealizowane różnice cenowe obejmują wynik z realokacji udziałów w SWIFT (por. Nota 3.3).

** Wzrost pozycji wynikał z uzyskania w 2021 r. przychodu w kwocie 45.657,7 tys. zł z tytułu rozliczeń operacji MFW (6.911,9 tys. zł w 2020 r. – por. Nota 2) oraz niższego wyniku z tytułu wyceny salda rachunku nr 2 MFW (-2.088,0 tys. zł w 2021 r. w porównaniu z 1.759,5 tys. zł w 2020 r. – por. Nota 6.3).

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	SDR	Pozostałe	Razem
2021	6 600 229,9	1 728 124,5	1 617 679,8	-2 507,7	1 504 073,4	1 238 855,8	826 414,6	10 004,4	33 434,3	13 556 309,0
2020	3 805 216,0	1 436 384,4	688 504,0	93,7	392 851,5	-245 329,7	260 373,0	-11 849,8	2 966,5	6 329 209,6
Zmiana	2 795 013,9	291 740,1	929 175,8	-2 601,4	1 111 221,9	1 484 185,5	566 041,6	21 854,2	30 467,8	7 227 099,4

Wzrost wyniku był rezultatem przede wszystkim sprzedaży USD, co było związane z rozpoczęciem inwestycji w CAD (por. Nota 3.1 oraz Rozdział 7.1.4), jak też wzrostu średniorocznej dodatniej różnicy między kursem średnim NBP a średnim kosztem zasobu dla GBP, AUD, NOK i NZD.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic na transakcjach w złocie

W 2021 r. wzrost wynikał głównie z transakcji kupna/sprzedaży na rynku złota w warunkach występującej średniorocznej dodatniej różnicy między średnią ceną złota a średnim kosztem zasobu złota (por. Nota 1 oraz Nota 9.1).

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji spot sprzedaży dłużnych papierów wartościowych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
2021	-386 863,1	-14 368,7	-132 368,1	-6 221,1	-123 178,3	-27 622,4	-690 621,7
2020	1 557 709,5	248 210,0	589 761,3	439 090,0	4 194,8	28 999,7	2 867 965,3
Zmiana	-1 944 572,6	-262 578,7	-722 129,4	-445 311,1	-127 373,1	-56 622,1	-3 558 587,0

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji forward na dłużne papiery wartościowe

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Razem
2021	-460,5	-4 792,0	-6,3	2 856,8	-177 934,0	-5 160,5	12 064,8	-173 431,7
2020	595 788,5	59 145,2	42 080,7	0,0	385 236,1	0,0	84,9	1 082 335,4
Zmiana	-596 249,0	-63 937,2	-42 087,0	2 856,8	-563 170,1	-5 160,5	11 979,9	-1 255 767,1

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z dziennej wyceny futures

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	Razem
Bond futures					
2021	288 252,4	18 035,9	37 344,7	25 489,9	369 122,9
2020	179 978,7	53 555,5	40 101,8	25 258,7	298 894,7
Zmiana	108 273,7	-35 519,6	-2 757,1	231,2	70 228,2
Depo futures					
2021	0,0	0,0	-1 029,5	0,0	-1 029,5
2020	-1 376,4	0,0	1 754,7	0,0	378,3
Zmiana	1 376,4	0,0	-2 784,2	0,0	-1 407,8
Equity index futures					
2021	623 853,3	320 255,4	66 766,0	0,0	1 010 874,7
2020	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zmiana	623 853,3	320 255,4	66 766,0	0,0	1 010 874,7

Spadek wyniku z tytułu zrealizowanych różnic cenowych w 2021 r. był związany przede wszystkim z transakcjami sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w warunkach rosnących rentowności na rynku USD i AUD. Spadek wyniku został częściowo skompensowany dodatnim wynikiem z inwestycji w futures na indeksy giełdowe akcji (equity index futures) – por. Nota 3.1 i Nota 10.3.

Nota 12.2 Koszty niezrealizowane

▪ Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP (w przypadku dodatniego zasobu waluty obcej) lub przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP (dla ujemnego zasobu waluty obcej) – por. Nota 9.1.

▪ Ujemne różnice z wyceny cenowej

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów.

Ujemne różnice z wyceny cenowej transakcji forward na dłużne papiery wartościowe są ustalane przez porównanie ceny określonej w umowie, zdyskontowanej na dzień rozliczenia transakcji spot, z niższą od tej wartości (w przypadku transakcji forward zakupu) albo wyższą od tej wartości (w przypadku transakcji forward sprzedaży) bieżącą ceną rynkową instrumentu.

w tys. złotych	2021	2020	Zmiana
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	-259 225,8	-5,6	-259 220,2
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	-3 399 364,2	-83 728,3	-3 315 635,9
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	-3 399 160,1	-83 616,5	-3 315 543,6
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	-204,1	-111,8	-92,3
Razem	-3 658 590,0	-83 733,9	-3 574 856,1

Ujemne różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2021	2020	Zmiana
CAD	-259 212,6	0,0	-259 212,6
HUF	-3,9	-5,6	1,7
JPY	-9,3	0,0	-9,3
Razem	-259 225,8	-5,6	-259 220,2

Ujemne różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe w walutach obcych przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2021	2020	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	-881 434,3	-74 703,8	-806 730,5
Papiery wartościowe w EUR	-406 979,5	-2 510,6	-404 468,9
Papiery wartościowe w GBP	-680 668,5	-3 937,6	-676 730,9
Papiery wartościowe w CAD	-9 229,7	0,0	-9 229,7
Papiery wartościowe w AUD	-526 847,3	-2 080,1	-524 767,2
Papiery wartościowe w NOK	-533 468,6	-384,4	-533 084,2
Papiery wartościowe w NZD	-360 532,2	0,0	-360 532,2
Razem	-3 399 160,1	-83 616,5	-3 315 543,6

W 2021 r. wzrost kosztów niezrealizowanych z wyceny cenowej wynikał ze wzrostu rentowności na rynku USD, EUR, GBP, AUD, NOK oraz NZD (por. Nota 3.1).

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczą transakcji forward zakupu/sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w USD (por. Nota 10.2).

Nota 13 Wynik z prowizji i opłat

w tys. złotych	Pozycja rachunku zysków i strat	2021	2020	Zmiana
Przychody za wykonanie zleceń płatniczych		33 740,4	31 279,7	2 460,7
Pozostałe przychody z prowizji i opłat		13 726,3	17 147,1	-3 420,8
Przychody z prowizji i opłat	RZIS 3.1	47 466,7	48 426,8	-960,1
Koszty opłaty za uczestnictwo NBP w systemie TARGET2		-15 339,3	-16 226,2	886,9
Koszty za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP (w tym rachunków złota i dłużnych papierów wartościowych)		-17 098,2	-12 839,1	-4 259,1
Koszty za wykonanie własnych zleceń płatniczych		-4 276,3	-5 257,0	980,7
Koszty zastępczej obsługi kasowej		-1 840,3	-1 801,7	-38,6
Pozostałe koszty z prowizji i opłat		-7 527,6	-3 616,6	-3 911,0
Koszty z prowizji i opłat	RZIS 3.2	-46 081,7	-39 740,6	-6 341,1
Wynik z prowizji i opłat		1 385,0	8 686,2	-7 301,2

Spadek wyniku z prowizji i opłat w 2021 r. był przede wszystkim skutkiem:

- wzrostu kosztów prowadzenia rachunków NBP, głównie w związku ze wzrostem kosztów związanych z depozytem dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej zakupionych w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku (por. Nota 3.2),
- wzrostu pozostałych kosztów z prowizji i opłat, w tym głównie kosztów futures, przede wszystkim w związku z wyższymi obrotami na kontraktach bond futures oraz rozpoczęciem inwestycji w equity index futures (por. Nota 3.1, Nota 10.3 i Nota 12.1),
- spadku przychodów oraz kosztów opłat za niedostarczenie w terminie dłużnych papierów wartościowych (tzw. *fails charges*¹⁹) odpowiednio o 1.032,2 tys. zł i 309,4 tys. zł.

Nota 14 Przychody z akcji i udziałów

Przychody z tytułu dywidend od posiadanych akcji i udziałów zalicza się do wyniku finansowego w dniu powstania składnika aktywów. Dywidendy otrzymane w walutach obcych przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP obowiązującego na ten dzień.

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 3.3).

¹⁹ *Fails charges* dotyczą transakcji kupna/sprzedaży papierów wartościowych oraz transakcji repo/reverse repo w USD. Opłaty są naliczane, gdy jedna strona dostarczy papiery wartościowe drugiej stronie z datą późniejszą niż uzgodniona. W sytuacji opóźnienia dostarczenia przez kontrahenta do NBP papierów wartościowych NBP otrzymuje przychody z tego tytułu. W takim przypadku NBP może ponieść również koszty, w związku z brakiem możliwości przekazania wymaganych papierów wartościowych innym kontrahentom.

w tys. złotych	2021	2020	Zmiana
Dywidendy otrzymane, w tym	38 256,7	13 478,2	24 778,5
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	6 641,6	5 187,0	1 454,6
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	8 859,4	8 291,2	568,2
- Bank Rozrachunków Międzynarodowych	22 755,7	0,0	22 755,7

Nota 15 Koszty wynagrodzeń

w tys. złotych	2021	2020	Zmiana
Koszty wynagrodzeń	-496 170,7	-470 700,7	-25 470,0
Koszty utworzenia rezerw na zobowiązania wobec pracowników	-32 886,0	-28 923,7	-3 962,3
Koszty narzutów na wynagrodzenia, w tym	-111 442,4	-106 874,4	-4 568,0
- Pracowniczy Program Emerytalny	-31 108,3	-29 656,4	-1 451,9
Razem	-640 499,1	-606 498,8	-34 000,3

W 2021 r. przeciętne zatrudnienie w NBP ukształtowało się na poziomie 3.360 etatów i było wyższe o 5 etatów w porównaniu do 2020 r. Wzrost ten spowodowany był m.in. zmianami organizacyjnymi oraz rozszerzeniem zadań w zakresie cyberbezpieczeństwa.

W 2021 r. wyższe koszty wynagrodzeń wynikały głównie z przyjętej polityki kadrowo-płacowej.

Wzrost kosztów utworzenia rezerw na zobowiązania wobec pracowników w 2021 r. związany był głównie z wyższymi kosztami utworzenia rezerwy z tytułu nagród jubileuszowych. W 2021 r. i 2020 r. koszty utworzenia rezerw na zobowiązania wobec pracowników w podziale na poszczególne tytuły kształtowały się następująco (por. Nota 7).

w tys. złotych	2021		2020	
	Koszt utworzenia rezerw	w tym zyski/straty aktuarialne*	Koszt utworzenia rezerw	w tym zyski/straty aktuarialne*
Koszty utworzenia rezerw na zobowiązania wobec pracowników, w tym	-32 886,0	-21 105,7	-28 923,7	-18 204,2
- z tytułu odpraw emerytalnych	-17 602,4	-11 631,8	-18 281,2	-13 127,7
- z tytułu odpraw rentowych	-322,8	-74,0	-280,0	-45,0
- z tytułu nagród jubileuszowych	-14 960,8	-9 399,9	-10 362,5	-5 031,5
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	0,0**	-	0,0**	-

* Zyski i straty aktuarialne to efekt zmian założeń aktuarialnych, takich jak prawdopodobieństwo rezygnacji pracownika z pracy, umieralność, stopa dyskontowa czy poziom przyszłych wynagrodzeń. Zyski aktuarialne są prezentowane ze znakiem (+) a straty ze znakiem (-).

** W przypadku rezerwy z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych w 2021 r. i 2020 r. wystąpiły przychody z jej częściowego rozwiązania, ujęte w pozycji *Pozostałe przychody*.

Nota 16 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2021	2020	Zmiana
Zużycie materiałów i energii	-28 517,8	-25 586,8	-2 931,0
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	-18 310,6	-11 897,2	-6 413,4
Podróże służbowe	-471,3	-703,8	232,5
Usługi obce	-218 468,7	-172 274,4	-46 194,3
Podatki i opłaty	-11 053,2	-10 997,7	-55,5
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	-6 203,7	-6 151,4	-52,3
Pozostałe koszty administracyjne	-16 507,3	-14 538,0	-1 969,3
Razem	-299 532,6	-242 149,3	-57 383,3

Wzrost kosztów administracyjnych w 2021 r. był przede wszystkim skutkiem:

- wzrostu kosztów usług obcych – głównie w zakresie systemów informatycznych (aktualizacja, modyfikacja, serwis, konserwacja i asysta techniczna oprogramowania) oraz rzeczowych aktywów trwałych (remont, naprawa, konserwacja i przegląd środków trwałych),
- wzrostu kosztów świadczeń na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych – głównie w związku z utworzeniem rezerwy na odprawy pośmiertne (por. Nota 7).

Nota 17 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2021	2020	Zmiana
Koszty amortyzacji środków trwałych	-75 787,1	-56 972,3	-18 814,8
Koszty amortyzacji aktywów z tytułu leasingu	-13 149,2	-9 570,5	-3 578,7
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych	-25 250,1	-22 944,6	-2 305,5
Razem	-114 186,4	-89 487,4	-24 699,0

Wzrost kosztów amortyzacji w 2021 r. związany był głównie ze zmianą progu jednorazowej amortyzacji w odniesieniu do środków trwałych oraz wartości niematerialnych (por. Rozdział 3 oraz Nota 4).

Nota 18 Koszty emisji banknotów i monet

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu powstania zobowiązania, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2021 r. pozycja wyniosła 364.457,2 tys. zł i była o 42.702,6 tys. zł wyższa w porównaniu z 2020 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia kosztów emisji:

- banknotów powszechnego obiegu w wyniku wzrostu ogólnej liczby zamówionych banknotów,
- monet kolekcjonerskich w wyniku zwiększenia kosztu surowców zużytych na ich produkcję.

Nota 19 Pozostałe przychody i pozostałe koszty

Pozostałe przychody/koszty obejmują głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich oraz koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich. Wzrost salda pozostałych przychodów wynikał głównie ze wzrostu tych przychodów.

6. Pozostałe noty objaśniające

Nota 20 Pozostałe kwestie

W 2021 r. i w 2020 r. NBP był stroną umowy swapowej z Narodowym Bankiem Szwajcarii (SNB). Do lutego 2020 r. NBP był również stroną umowy swapowej z Narodowym Bankiem Ukrainy (NBU) – por. Nota 21.²⁰ Umowy te nie miały wpływu na bilans lub rachunek zysków i strat NBP w 2021 r. i 2020 r.

W 2021 r. NBP dokonywał również transakcji FX swap z bankami krajowymi (por. Nota 10.1 oraz Rozdział 7.1.1.2.3).

Nota 21 Zdarzenia po dacie bilansu

Decyzje Rady Polityki Pieniężnej dotyczące podstawowych stóp procentowych NBP

W okresie styczeń – marzec 2022 r. Rada Polityki Pieniężnej podejmowała decyzje o podniesieniu stóp procentowych (w tym stopy referencyjnej z 1,75% do 3,50%, stopy lombardowej z 2,25% do 4,00% oraz stopy depozytowej z 1,25% do 3,00%).

Zbrojna agresja Federacji Rosyjskiej przeciw Ukrainie

NBP z uwagą analizował wpływ zbrojnej agresji Federacji Rosyjskiej przeciw Ukrainie na sytuację w gospodarce, będąc w gotowości do natychmiastowego przeciwdziałania ewentualnym negatywnym tendencjom na rynku finansowym i walutowym.

W lutym i marcu 2022 r. NBP podjął decyzje m.in. w zakresie:

- stosowania interwencji na rynku walutowym, w szczególności w celu ograniczenia niezgodnych z kierunkiem prowadzonej polityki pieniężnej wahań kursu złotego,
- udzielenia swapa walutowego Narodowemu Bankowi Ukrainy (NBU),
- wsparcia procesu wymiany hrywien na złote w bankach krajowych.

²⁰ Umowa z SNB została zawarta w 2012 r., natomiast umowa z NBU w 2015 r.

Na 31.12.2021 NBP nie posiadał bezpośrednich ekspozycji związanych z podmiotami rosyjskimi lub białoruskimi, objętymi sankcjami gospodarczymi wynikającymi ze wspomnianej agresji zbrojnej. Żaden z kontrahentów NBP, występujący w relacjach z NBP w ramach zarządzania rezerwami dewizowymi (w tym emitentów papierów wartościowych), nie posiadał siedziby na terenie Ukrainy. NBP na bieżąco monitorował wpływ negatywnych skutków wspomnianej agresji zbrojnej na ryzyko w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi oraz w operacjach polityki pieniężnej. W szczególności analizował ryzyko kredytowe oraz standing finansowy banków komercyjnych, w których lokowane są środki gromadzone w ramach zarządzania rezerwami dewizowymi, jak też emitentów obligacji korporacyjnych, znajdujących się w portfelu NBP. Prowadzone analizy (w tym kształtowanie się ratingów podmiotów) nie wskazywały na istotny wzrost ryzyka kredytowego.

Ponadto NBP stale monitorował poziom ryzyka operacyjnego i cyberbezpieczeństwa. Posiadał także wypracowane procedury postępowania w sytuacjach awaryjnych, w tym plan zapewnienia ciągłości działania Banku.

Powyższe zdarzenia nie miały wpływu na bilans lub rachunek zysków i strat NBP w 2021 r.

7. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku. Obejmuje on:

- w zakresie ryzyka finansowego – działalność w Centrali NBP departamentu odpowiedzialnego za zarządzanie tym ryzykiem;
- w zakresie ryzyka operacyjnego (por. Rozdział 7.2) – zarządzanie na następujących poziomach:
 - zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym – dokonywane przez dyrektorów departamentów Centrali i Oddziałów Okręgowych NBP, którzy na bieżąco monitorują i oceniają poziom ryzyka operacyjnego w swojej jednostce i na tej podstawie podejmują działania ograniczające występowanie ryzyka,
 - działalność w Centrali NBP departamentu, który monitoruje i analizuje ryzyko operacyjne w skali NBP, odpowiada za opracowanie regulacji oraz projekty rozwiązań dotyczące zmian procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP. Przygotowuje także sprawozdawczość dotyczącą ryzyka operacyjnego na potrzeby Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i Zarządu NBP,
 - działalność Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, która dokonuje oceny efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP, monitoruje bieżący poziom ryzyka operacyjnego i analizuje przyczyny powstawania ryzyka na poziomie wysokim lub nieakceptowalnym. Przedstawia i rekomenduje również Zarządowi NBP propozycje rozwiązań i zmian w tym obszarze;
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym.

Zadania realizowane w ramach zarządzania ryzykiem obejmują m.in.:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,

- pomiar poziomu ryzyka oraz jego akceptację bądź brak akceptacji,
- dobór mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem.

7.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej, kursowe, zmian cen kontraktów equity index futures). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, ustalany w sposób uwzględniający również ograniczenie ryzyka koncentracji. Ekspozycja NBP na poszczególne rodzaje ryzyka wynika z wykonywania ustawowych zadań banku centralnego, tj. prowadzenia gospodarki rezerwami dewizowymi oraz realizacji polityki pieniężnej, w tym regulowania płynności banków oraz ich refinansowania. Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym na bieżąco monitoruje ekspozycję na ryzyko finansowe i regularnie przedstawia analizy ryzyka finansowego Zarządowi NBP.

7.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciążących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

7.1.1.1. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi

Ekspozycja na ryzyko kredytowe w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP jest ograniczana za pomocą następujących metod:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach repo/reverse repo.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Poniżej przedstawiono ekspozycję na ryzyko kredytowe, wynikającą z najważniejszych instrumentów inwestycyjnych rezerw dewizowych²¹.

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020	Pozycja bilansu	Nota
Rachunki bieżące w złocie	18 144 948,1	20 210 979,9	A.1	1
Lokaty terminowe w złocie	11 786 423,1	8 080 235,4	A.1	1
Rachunki bieżące w walutach obcych*	20 196 878,7	28 267 286,7	A.2.2	3.1
Lokaty terminowe w walutach obcych	22 638 153,6	26 407 882,5	A.2.2	3.1
Transakcje reverse repo	35 876 615,9	45 225 495,5	A.2.2	3.1
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	506 790 467,3	417 564 746,5	A.2.2	3.1
Depozyty zabezpieczające futures	1 024 049,9	722,9	A.2.2	3.1
Odsetki od lokat terminowych w złocie	405,5	3,6	A.2.2	3.1
Razem	616 457 942,1	545 757 353,0		

* Rachunki bieżące z wyłączeniem rachunku bieżącego w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2 (por. Nota 3.1).

Dominująca część rezerw dewizowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Skala inwestycji na rynku obligacji korporacyjnych jest niewielka. Również udział lokat w rezerwach dewizowych jest niski – transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej. W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP utrzymuje również środki na rachunkach bieżących prowadzonych głównie przez banki centralne.

Przy ocenie jakości kredytowej dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy i banki centralne wykorzystywane są m.in. ratingi wiarygodności kredytowej kraju emitenta papierów wartościowych. Ocena jakości kredytowej emitentów pozostałych papierów wartościowych, a także kontrahentów, z którymi zawierane są lokaty terminowe (z wyłączeniem banków centralnych), jest przeprowadzana w oparciu o modele scoringowe uwzględniające m.in. ratingi przyznawane przez agencje ratingowe oraz dane finansowe poszczególnych podmiotów. Kondycja finansowa emitentów i kontrahentów NBP monitorowana jest na bieżąco na podstawie codziennych informacji agencji ratingowych dotyczących zmian ocen wiarygodności kredytowej oraz prognoz ratingowych, a także rynkowych kwotowań CDS (*Credit Default Swap*).

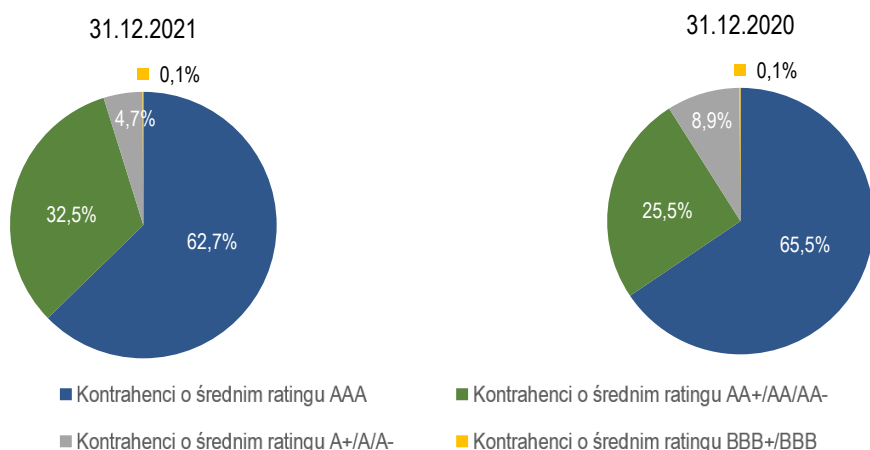
Wyniki analizy przeprowadzonej na dzień 31.12.2021 wskazują, że nie wystąpiły przesłanki utraty wartości dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności.

Poniżej zaprezentowano ekspozycję na ryzyko kredytowe w zakresie lokat terminowych oraz dłużnych papierów wartościowych związanych z zarządzaniem rezerwami dewizowymi w ujęciu sektorowym, geograficznym oraz według ratingu kontrahenta/emitenta.

²¹ Zakłada się, że ekspozycja wobec MFV (Należności od MFV – por. Nota 2) nie rodzi ryzyka kredytowego.

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020
Instytucje rządowe i samorządowe	469 944 728,5	394 553 133,1
- Zagraniczne instytucje rządowe szczebla centralnego	431 946 535,0	383 704 758,3
- Pozostałe	37 998 193,5	10 848 374,8
Monetarne instytucje finansowe	54 893 091,8	44 121 163,7
- Zagraniczne instytucje kredytowe	47 011 150,8	31 652 839,4
- Banki centralne	7 881 941,0	12 468 324,3
Międzynarodowe organizacje finansowe	822 850,1	0,0
Niemonetarne instytucje finansowe	7 189 758,1	8 634 691,6
Sektor niefinansowy	8 365 021,0	4 743 879,6
Razem	541 215 449,5	452 052 868,0

w tys. złotych	31.12.2021	31.12.2020
Stany Zjednoczone	178 075 175,1	192 927 896,6
Strefa euro	142 415 872,5	114 837 106,4
Wielka Brytania	70 305 912,3	61 109 955,6
Kanada	53 724 403,9	1 342 844,8
Australia	40 108 900,8	33 786 834,9
Norwegia	24 508 810,5	22 206 036,8
Kraje azjatyckie	14 755 401,3	14 671 705,2
Nowa Zelandia	11 052 580,7	9 656 442,0
Szwajcaria	4 138 547,4	0,0
Pozostałe	2 129 845,0	1 514 045,7
Razem	541 215 449,5	452 052 868,0

7.1.1.2. Ryzyko kredytowe w operacjach krajowych

7.1.1.2.1. Dłużne papiery wartościowe

NBP kontynuował w 2021 r. operacje skupu skarbowych papierów wartościowych oraz dłużnych papierów wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa – na rynku wtórnym w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku. W efekcie przeprowadzonych operacji na 31.12.2021 NBP posiadał skarbowe dłużne papiery wartościowe w złotych oraz dłużne papiery wartościowe w złotych z gwarancją Skarbu Państwa o łącznej wartości księgowej 149.322.164,0 tys. zł (por. Nota 3.2). Nabyte papiery wartościowe w walucie krajowej są utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej i wyceniane według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej zostały wyemitowane lub są w pełni gwarantowane przez Skarb Państwa. Wyniki analizy przeprowadzonej na dzień 31.12.2021 wskazują, że nie wystąpiły w odniesieniu do nich przesłanki utraty wartości.

7.1.1.2.2. Należności z tytułu operacji kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych. Banki korzystają w szczególności z kredytu technicznego, a także kredytu lombardowego. Banki wykorzystują również kredyt w ciągu dnia w euro. NBP może również, na wniosek banku, udzielić kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP. Do 19 października 2021 r. NBP udostępniał bankom kredyt wekslowy, który umożliwiał bankom refinansowanie kredytów udzielonych przedsiębiorcom (por. Nota 3.2).

Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku *

w mln złotych / euro	2021	2020	Zmiana
Kredyt lombardowy	9,9	20,4	-10,5
Kredyt techniczny	19 527 146,4	16 692 407,7	2 834 738,7
Kredyt refinansowy udzielony w innej formie określonej przez Zarząd NBP	0,0	67,0	-67,0
Kredyt wekslowy	0,0	53,0	-53,0
Kredyt w ciągu dnia w euro	52 551,4	55 477,7	-2 926,3

* Wartości kredytu lombardowego, kredytu technicznego oraz kredytu w ciągu dnia w euro są sumami ich dziennego wykorzystania. Wartości kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP oraz kredytu wekslowego są wartościami księgowymi na dzień bilansowy (por. Nota 3.4 oraz Nota 3.2).

Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez stosowanie zabezpieczeń spełniających kryteria określone przez NBP. Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący uwzględnieniu ryzyka niekorzystnych zmian rynkowej wartości zabezpieczenia, w szczególności cen rynkowych oraz kursów walutowych.

Podstawowym zabezpieczeniem, przedstawianym przez banki, są papiery wartościowe w złotych emitowane przez Skarb Państwa oraz NBP. Lista akceptowanych aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w złotych, a także – dla kredytu lombardowego – papiery skarbowe w euro.

Kredyt wekslowy przyznawany był bankom spełniającym m.in. minimalne wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej i płynności. Zabezpieczenie tych kredytów stanowiły weksle, które banki pozyskiwały jako zabezpieczenie kredytów udzielanych przedsiębiorcom.

W przypadku kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP stosowane może być szersze spektrum zabezpieczeń.

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi w Umowie w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A., zaakceptowane przez EBC (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

Zarówno należności z tytułu udzielonych kredytów wekslowych (por. Nota 3.2), jak i należność z tytułu kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP (por. Nota 3.4), zostały całkowicie spłacone w 2021 r.

7.1.1.2.3. Transakcje FX swap z bankami krajowymi

W 2021 r. NBP dokonywał transakcji FX swap na parze walut CHF/PLN. Zabezpieczenie operacji było ustalane z *haircutem* oraz obowiązkiem uzupełnienia depozytu zabezpieczającego, ograniczając tym samym ekspozycję na ryzyko (por. Nota 10.1).

7.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

7.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych

Poniżej przedstawiono analizę wymagalności zobowiązań finansowych NBP w walutach obcych na 31.12.2021 i 31.12.2020²².

Ponadto NBP przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 2) zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 2.570.800,0 tys. SDR (1.285.400,0 tys. SDR na 31.12.2020), z czego do wykorzystania na 31.12.2021 pozostało 2.540.425,0 tys. SDR (1.224.025,0 tys. SDR na 31.12.2020),
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 2.701.000,0 tys. EUR (6.270.000,0 tys. EUR na 31.12.2020), z czego do wykorzystania na 31.12.2021 pozostało 2.701.000,0 tys. EUR (6.270.000,0 tys. EUR na 31.12.2020).

31.12.2021 w tys. złotych	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	P.8 Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	P.9 Alokacja SDR	P.11 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	32 619 174,3	32 619 174,3	0,0	0,0	0,0	32 619 174,4	32 455 999,0	163 175,4	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	7 015,1	0,0	7 015,1	0,0	0,0	7 015,1	7 015,1	0,0	0,0	0,0
Repo	35 879 576,0	0,0	25 577 651,4	1 367 527,9	8 934 396,7	35 873 254,8	0,0	35 873 254,8	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	174 485,1	0,0	174 392,0	93,1	0,0	174 332,7	166 705,5	0,0	0,0	7 627,2
Alokacja SDR	29 771 979,3	0,0	4 978,0	0,0	29 767 001,3	29 769 702,4	0,0	0,0	29 769 702,4	0,0
RAZEM	98 452 229,8	32 619 174,3	25 764 036,5	1 367 621,0	38 701 398,0	98 443 479,4	32 629 719,6	36 036 430,2	29 769 702,4	7 627,2

31.12.2020 w tys. złotych	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	P.8 Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	P.9 Alokacja SDR	P.11 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	45 866 771,3	45 866 771,3	0,0	0,0	0,0	45 866 771,3	45 736 273,2	130 498,1	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	6 661,6	0,0	6 661,6	0,0	0,0	6 661,6	6 661,6	0,0	0,0	0,0
Repo	45 222 443,4	0,0	37 191 442,7	3 790 510,3	4 240 490,4	45 222 015,4	0,0	45 222 015,4	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	527 529,6	0,0	527 402,1	127,5	0,0	527 304,1	519 838,4	13,4	0,0	7 452,3
Alokacja SDR	7 129 155,5	0,0	1 648,0	0,0	7 127 507,5	7 128 746,3	0,0	0,0	7 128 746,3	0,0
RAZEM	98 752 561,4	45 866 771,3	37 727 154,4	3 790 637,8	11 367 997,9	98 751 498,7	46 262 773,2	45 352 526,9	7 128 746,3	7 452,3

7.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration*, zwana dalej „MD”, określająca wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

²² Zobowiązania wynikające z transakcji FX spot, FX forward oraz FX swap ujętych na kontach pozabilansowych przedstawiono w Nocie 10.1. Zobowiązania związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały pominięte.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom MD rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2021 r. wydłużono MD rezerw w relacji do poziomu obowiązującego w roku poprzednim.

Analiza wrażliwości, przeprowadzona w oparciu o MD²³, wykazała, że zmiana stóp procentowych o 100 pb (dla każdego portfela walutowego, równomiernie na całej długości krzywej rentowności) spowodowałaby zmianę wartości portfeli papierów wartościowych łącznie o 14.883,7 mln zł na 31.12.2021 (na 31.12.2020 o 9.091,1 mln zł). Poniżej zaprezentowano oszacowaną w oparciu o MD zmianę wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb.

Oszacowana w oparciu o MD zmiana wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb

<i>w mln złotych</i>	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
USD	5 079,0	3 795,1	1 283,9
EUR	3 152,4	1 579,7	1 572,7
GBP	1 904,0	1 618,1	285,9
CAD	1 549,0	0,0	1 549,0
AUD	1 700,7	1 069,5	631,2
NOK	1 031,9	714,2	317,7
NZD	466,7	314,5	152,2
Razem	14 883,7	9 091,1	5 792,6

Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP, na koniec roku przychody powstałe z wyceny cenowej papierów wartościowych w walutach obcych są ujmowane jako różnice z wyceny w pasywach, natomiast koszty powstałe z wyceny cenowej tych papierów obciążają wynik finansowy NBP.

Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych utrzymywane do terminu zapadalności oraz dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący (por. Nota 3.1 oraz Nota 3.2).

²³ W analizie wrażliwości wykorzystano wskaźnik MD dla poszczególnych portfeli walutowych papierów wartościowych na 31.12.2021 (z wyłączeniem portfela dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności) i 31.12.2020, jako miarę liniową zależności ceny od rentowności, a także stan portfeli papierów wartościowych na 31.12.2021 (z wyłączeniem portfela dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności) i 31.12.2020 według wartości wykorzystywanych do monitorowania MD.

7.1.4. Ryzyko kursowe i ryzyko zmiany ceny złota

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek zmian kursów walut obcych na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (*Value at Risk - VaR*) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy kursowej (por. Rozdział 4 oraz Nota 9).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego²⁴ wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2021 r. NBP rozpoczął inwestycje w CAD, zwiększając poziom dywersyfikacji rezerw walutowych (por. Nota 3.1 oraz Nota 12.1).

Na 31.12.2021 oraz 31.12.2020 struktura walutowa benchmarku strategicznego obejmowała:

Struktura walutowa benchmarku strategicznego		
Waluta	31.12.2021	31.12.2020
	udział %	
USD	36%	51%
EUR	22%	20%
GBP	13%	12%
CAD	11%	-
AUD	9%	8%
NOK	6%	6%
NZD	3%	3%

Ryzyko zmiany ceny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 1) jest związane z możliwością spadku wartości zasobu złota na skutek zmian rynkowej ceny złota.

Wpływ spadku ceny złota na wynik finansowy ograniczają przychody niezrealizowane z jego wyceny oraz rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 9.1).

Poniżej przedstawiono wartości bilansowych zasobów walutowych i złota NBP na 31.12.2021 oraz 31.12.2020 w podziale na waluty, przy czym pozycje w walutach obcych związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały zaprezentowane w ramach zasobu PLN.

²⁴ Benchmark strategiczny jest portfelem porównawczym odzwierciedlającym długoterminowe założenia strategii inwestycyjnej poprzez określenie struktury walutowej oraz poziomu MD. Benchmark strategiczny nie obejmuje portfela dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności.

31.12.2021 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA												
1. Złoto i należności w zobowiązaniach międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	54 843 799,4	0,0	54 843 799,4
2. Należności w walutach obcych od nierzysydentów	0,0	225 161 371,4	142 818 029,7	77 116 328,7	53 732 496,3	46 402 888,2	29 048 156,7	15 019 537,0	30 010 120,6	0,0	24 404,8	619 338 303,4
5. Należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. Pozostałe należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	149 322 164,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	149 322 164,0
10. Pozostałe aktywa	1 275 838,4	53 603,7	117 556,5	0,0	2 767,3	42 009,6	14,1	9 433,7	56 917,0	0,0	286 395,5	1 824 535,8
AKTYWA OGÓLEM	150 598 009,4	225 214 975,1	142 935 586,2	77 116 328,7	53 735 263,6	46 444 867,8	29 048 170,8	15 028 970,7	30 067 037,6	54 843 799,4	290 800,3	825 323 809,6
PASYWA												
1. Pieniądz w obiegu	355 557 725,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	355 557 725,3
2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	96 525 124,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	96 525 124,4
3. Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych papierów wartościowych	762 878,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	762 878,9
4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wymiarybanych dłużnych papierów wartościowych	184 521 188,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	184 521 188,7
5. Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	15 251 900,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15 251 900,0
6. Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierzysydentów	3 960 800,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3 960 800,8
7. Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	0,0	1 293 980,7	31 316 095,0	19 542,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	91,2	32 629 719,7
8. Zobowiązania w walutach obcych wobec nierzysydentów	0,0	11 787 831,4	5 533 244,0	14 445 232,1	0,0	4 064 081,6	0,0	206 041,0	0,0	0,0	0,0	36 036 430,1
9. Alokacja SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	29 769 702,4	0,0	0,0	29 769 702,4
11. Pozostałe pasywa	382 931,6	52 222,1	7 834,7	353,4	2 852,5	34 397,6	30,4	12 273,9	0,0	0,0	615 127,5	1 108 023,7
12. Rezerwy	16 693 832,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16 693 832,6
13. Różnica z wyceny	50 639 377,4	247 760,7	50 668,8	0,0	89 134,5	4 501,4	397,0	7 059,7	0,0	0,0	0,0	51 038 899,5
14. Fundusze	1 500 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 500 000,0
15. Wynik finansowy	-32 216,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-32 216,5
PASYWA OGÓLEM	725 763 343,2	13 381 804,9	36 907 842,5	14 465 128,3	91 987,0	4 102 980,6	427,4	225 374,6	29 769 702,4	0,0	615 218,7	825 323 809,6

31.12.2020 w tys. złotych	PLN	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Imie waluty	Razem
AKTYWA												
1. Złoto i należności w zaliczeniu odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	52 252 619,6	0,0	52 252 619,6
2. Należności w walutach obcych od nierzysydentów	0,0	235 117 266,3	135 170 102,7	72 168 735,7	2 856,9	37 427 034,4	26 395 128,0	14 278 939,9	6 878 394,5	0,0	26 485,7	527 465 943,1
5. Należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	52 955,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	52 955,4
6. Pozostałe należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych	16,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,0
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	112 563 027,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	112 563 027,9
10. Pozostałe aktywa	1 346 430,3	79 705,4	297 776,4	27 804,3	0,0	84 315,1	34 426,0	53 851,9	54 632,0	0,0	1,5	1 978 942,9
AKTYWA OGÓLEM	113 962 429,6	235 196 970,7	135 467 879,1	72 196 540,0	2 856,9	37 511 349,5	26 429 554,0	14 332 791,8	6 934 026,5	52 252 619,6	26 487,2	694 313 504,9
PASYWA												
1. Pieniądz w obiegu	321 800 665,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	321 800 665,9
2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	62 629 413,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	62 629 413,3
3. Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych papierów wartościowych	444 908,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	444 908,2
4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	127 767 680,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	127 767 680,0
5. Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	24 859 721,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	24 859 721,0
6. Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierzysydentów	2 196 156,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 196 156,7
7. Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	0,0	1 565 192,4	44 679 925,5	17 620,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	34,4	46 262 773,2
8. Zobowiązania w walutach obcych wobec nierzysydentów	0,0	16 573 094,9	5 470 626,4	19 375 986,5	0,0	2 597 428,8	0,0	1 335 390,3	0,0	0,0	0,0	45 352 526,9
9. Alokacja SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 128 746,3	0,0	0,0	7 128 746,3
11. Pozostałe pasywa	346 081,5	156,9	242 180,4	11 327,5	0,1	66 902,8	23 704,7	37 567,2	0,0	0,0	24,1	729 945,2
12. Rezerwy*	10 030 488,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10 030 488,9
13. Różnice z wyceny	41 872 204,0	2 283 063,6	273 597,1	424 298,7	0,0	370 368,5	200 971,3	315 662,9	0,0	0,0	0,0	45 740 356,1
14. Fundusze*	1 891 425,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 891 425,1
15. Wynik finansowy	-2 521 301,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2 521 301,9
PASYWA OGÓLEM	591 319 442,8	20 421 507,8	50 666 329,4	19 829 233,6	0,1	3 034 890,0	224 676,0	1 688 820,4	7 128 746,3	0,0	58,5	694 313 504,9

*W 2021 r. przeniesiono saldo rezerwy kursowej prezentowane na dzień 31.12.2020 w pozycji 14. Fundusze / rezerwy do pozycji 12. Rezerwy (por. Rozdział 3).

7.1.5. Ryzyko zmian cen kontraktów equity index futures

Ryzyko zmian cen kontraktów equity index futures związane jest z możliwością spadku wartości tych kontraktów, wynikającą przede wszystkim z niekorzystnych zmian cen instrumentu bazowego (indeksu akcyjnego).

Dzienne zmiany rynkowych cen futures zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w kontrakcie, jako zrealizowane różnice cenowe (por. Nota 12.1).

Na koniec 2021 r. NBP inwestował w kontrakty equity index futures rynku USA, strefy euro i Wielkiej Brytanii.

7.1.6. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych

NBP wycenia aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, z wyjątkiem:

- należności i zobowiązań z tytułu rachunków bankowych, w tym lokat i depozytów terminowych,
- udzielonych kredytów i pożyczek,
- dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności,
- dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej,
- pieniądza w obiegu,
- dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP,
- pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych (prezentowanych w pozycjach A.10 i P.11).

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności oraz dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej wycenia się według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

W odniesieniu do pozostałych instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę ich charakterystykę (np. krótkoterminowy charakter, unikalność instrumentu) przyjęto założenie, że ich wartość bilansowa w przybliżeniu odpowiada wartości rynkowej/bieżącej.

Na podstawie stosowanych przez NBP metod ustalania wartości rynkowej dla wyceny cenowej, aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe klasyfikuje się do jednego z trzech poziomów.

Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów, zobowiązań lub instrumentów finansowych pozabilansowych.</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione przez NBP, z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych wycenianych w oparciu o stawki krzywych rentowności.*</p>	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach).</p> <p>Do tej kategorii NBP zaklasyfikował:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dłużne papiery, do wyceny których są stosowane stawki krzywej rentowności dla danego typu papierów wartościowych o tym samym ratingu kredytowym emitenta, ▪ transakcje forward na dłużne papiery wartościowe, do wyceny których stosowany jest model zasilany parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków. 	<p>Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których dane wejściowe nie są oparte na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.</p> <p>Na 31.12.2021 i 31.12.2020 NBP nie zaklasyfikował do tej kategorii żadnych aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych.</p>

* Wycenie według cen rynkowych podlega również złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości. Do jego wyceny NBP stosuje średnią cenę rynkową złota, która następnie podlega przeliczeniu na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy.

Przyporządkowanie do poszczególnych poziomów aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych, które na 31.12.2021 i 31.12.2020 zostały wykazane w bilansie według wartości rynkowej, przedstawiono poniżej.

31.12.2021 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	480 784 476,8	26 005 990,5	0,0	506 790 467,3	A.2.2
Transakcje forward na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	3 661,8	0,0	3 661,8	A.10.3
PASywa					
Transakcje forward na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	204,1	0,0	204,1	P.11.1
31.12.2020 w tys. złotych	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	403 940 645,4	13 624 101,1	0,0	417 564 746,5	A.2.2
Transakcje forward na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	A.10.3
PASywa					
Transakcje forward na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	111,8	0,0	111,8	P.11.1

W latach 2021 i 2020 nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

Ponadto NBP inwestuje w futures. Kontrakty te są wyceniane do cen rynkowych (poziom 1) i rozliczane na bazie dziennej (por. Rozdział 2.4. oraz Nota 12.1).

7.2. Ryzyko operacyjne

Pojęcie ryzyka operacyjnego w NBP obejmuje możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych, w tym niezrealizowania zadań i negatywnego wpływu na reputację, wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów i systemów wewnętrznych oraz ludzi lub zdarzeń zewnętrznych.

W NBP obowiązuje podział ryzyka operacyjnego na 4 podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne i ryzyko technologiczne, w ramach którego rozróżnia się teleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, oprogramowania i sprzętu IT) oraz niteleinformacyjne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. obiektów budowlanych i elementów wyposażenia ruchomego).

Do stosowanych w NBP mechanizmów ograniczania ryzyka należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- stosowanie systemu limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),
- wprowadzenie kontroli dostępu oraz zabezpieczeń teleinformatycznych, fizycznych i elektronicznych,
- sporządzanie zapasowych kopii plików elektronicznych,
- sporządzanie planów awaryjnych i ewakuacyjnych, a także ćwiczenia i testy w ramach zapewnienia ciągłości działania NBP,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W 2021 r. Departament Controllingu i Ryzyka Operacyjnego monitorował na bieżąco ryzyka operacyjne w działalności NBP, w tym ryzyka wynikające z pandemii SARS-Cov-2. Na posiedzeniach Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (12 posiedzeń w 2021 r.), podejmowano tematy związane z oceną bieżących działań mających na celu zapewnienie właściwej realizacji zadań NBP, ze szczególnym uwzględnieniem przekroczeń wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka wynikających z pandemii. Poziom ryzyka w NBP w 2021 r. był na bieżąco monitorowany, systematycznie podejmowano także działania mitygujące.

Warszawa, dnia 24 marca 2022 r.

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego: